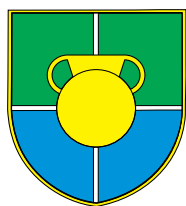

Glasilo Občine Šmarješke Toplice, leto X., št. 2., junij 2016

Razgledi

Spoštovane občanke in občani,

Občina Šmarješke Toplice je letos praznovala že 9. praznik. V teh letih smo na občini realizirali veliko uspešnih projektov in močno izboljšali kvaliteto življenja, dela in preživljanja prostega časa naših občank in občanov.

Šmarjeta, ki se razvija kot upravno središče občine, ima nov vrtec z energetsko sanirano osnovno šolo, sodobno urejene prostore za delovanje zdravstvene in zobozdravstvene službe ter lekarno. Imamo tudi dva koncesijska domova za starejše občane, sedaj pa se gradi nova mrliška vežica z razširjenim parkiriščem. Po velikih prizadevanjih smo zgradili obvoznico Šmarjeta s krožiščem, ki je dobilo svojo končno podobo z elementom vode. Voda, tako pitna kot termalna, je bila tista nujna dobrina, ki je omogočala življenje, delo in razvoj ljudi na območju naše občine od pradavnine do današnjih dni.

V krožišču v Šmarjeti stoji vrč, vrč za vodo, vrč za vino, vrč kot simbol celostne podobe naše občine. Vrč ima dva ročaja, ker je naša občina nastala iz dveh krajevnih skupnosti, Šmarjete in Bele Cerkev, ki ju na ta način želimo še bolj povezati z vinskima goricama Koglo in Vinji vrh ter navezati na turistično središče Šmarješke Toplice, kjer se je turizem že razvil in na termalni izvir v Klevevžu, kjer razvijamo produkt trajnostnega visokokakovostnega turizma.

Z dokončno ureditvijo krožišča Šmarjeta polagamo temeljni kamen za gradnjo pločnika, javne razsvetljave, kolesarske poti, kanalizacije in rekonstrukcijo državne ceste od Šmarjete do Šmarjeških Toplic v dolžini kar 2 km. Z gradbenimi deli bomo začeli še v tem mesecu, takoj po zaključku šolskega leta. Gre za velik projekt za Občino, tako v finančnem kot časovnem smislu, ki bo sofinanciran s strani državnega proračuna. S tem bomo zagotovili varno pot za naše otroke, naše občane in turiste in povezali turistično središče Šmarješke Toplice s Šmarjeto. Veliko truda je bilo vloženega v ta projekt, vse od uvrstitve projekta v Načrt razvojnih programov države marca leta 2007, priprave projektne dokumentacije, odkupa zemljišč in do začetka njegove izvedbe v juniju 2016; preteklo je dolgih 9 let.

Veseli smo, da smo po mnogih letih prizadevanj začeli tudi z gradnjo nove vodarne Jezero v Družinski vasi, ki bo zagotavljala neoporečno pitno vodo občankam in občanom osmih dolenjskih občin. V okviru investicije bo zgrajeno tudi 5 km cevovodov v občini in nov vodohran v Gorenji vasi. Pripravljajo se projekti za kanalizacijo po naših vaseh, odkupujejo se zemljišča za gradnjo pločnika od Družinske vasi do Bele Cerkev, pripravlja se projektna dokumentacija za gradnjo parkirišč v Beli Cerkv.

Za naš nadaljnji razvoj obrti in podjetništva je izredno pomembna Turistično storitvena gospodarska cona Dolenje Kronovo, katere občinski podrobni prostorski načrt smo po več letnih prizadevanjih sprejeli na eni od zadnjih sej občinskega sveta. Prepričana sem, da bo nova cona zagotavljala veliko novih delovnih mest in ustvarila dobre pogoje za razvoj vseh tistih obrtnih in storitvenih dejavnosti, ki jih občani naše občine potrebujemo za kvalitetnejše bivanje v lokalnem okolju.

Ob praznovanju praznika občine v lanskem letu smo svojemu namenu predali center medgeneracijskega druženja in društvenega življenja – Hišo žive dediščine v Beli Cerkv. Čeprav je bilo na začetku veliko negotovosti, kako bo naša Hiša delovala, zagotavljala obisk in nova delovna mesta; danes dosegamo in presegamo vse zastavljene cilje. Po letu dni delovanja beležimo že preko 7.500 obiskovalcev in izjemno angažiranost številnih predstavnikov društvenih dejavnosti. Zato na tem mestu zahvala vsem društvom, ki aktivno delujete v Hiši žive dediščine in sodelujete z občino, opravljate veliko prostovoljnega in humanitarnega dela ter na ta način soustvarjate pozitivno klimo in prijateljske odnose, ki jo v teh časih vsi zelo potrebujemo. Zato ni naključje, da so šla letošnja občinska priznanja in nagrade v prave roke, v roke predstavnikov društvenega življenja v občini, naših prostovoljcev. Naj jim bo občinsko priznanje vsaj majhna zahvala, skromna beseda HVALA za njihovo prizadevno delo.

Na koncu vam bi rada zaželela prijetne dopustniške dni, šolarjem pa brezskrbne, vroče in ustvarjalne počitnice!

Vaša županja **Bernardka Krnc**

Seje Občinskega sveta Občine Šmarješke Toplice

Občinski svet Občine Šmarješke Toplice se je na **14. redni seji sestal 29. marca 2016**. Na seji je bilo prisotnih vseh 11 svetnikov. Po ugotovitvi sklepčnosti so svetniki potrdili predlagani dnevni red in zapisnik predhodne seje Občinskega sveta. Nato so člani in članica Občinskega sveta po vrstnem redu obravnavali še deset točk dnevnega reda.

Svetnica in svetniki so soglasno sprejeli besedilo predloga Odloka o razglasitvi nepremičnih kulturnih spomenikov lokalnega pomena na območju Občine Šmarješke Toplice v 1. obravnavi. Priprava tega odloka je bila potrebna iz več razlogov. V prvi vrsti zaradi arheoloških zahtev, ki so se pri načrtovanju investicij, predvsem umestitve trase vodovoda na Vinjem vrhu, pa tudi drugih, izkazale kot nepremostljiva ovira.

Občinski svet se je seznanil s poročilom o delu skupne občinske uprave –Medobčinskega inšpektorata in redarstva občin Šentjernej, Škocjan, Šmarješke Toplice in Kostanjevica na Krki za leto 2015, s kratkim poročilom o delu Skupne občinske uprave na območju občine Šmarješke Toplice za leto 2015 ter programom dela Medobčinskega inšpektorata in redarstva občin Šentjernej, Škocjan, Šmarješke Toplice in Kostanjevica na Krki za leto 2016. Potrdil je tudi letno poročilo javnega zavoda Osnovna šola Šmarjeta.

Občina je v letu 2013 začela pripravo občinskega podrobnega prostorskega načrta za ureditev turistično storitvene gospodarske cone v Dolenjem Kronovem neposredno ob avtocesti. Nova ureditev bo zagotovila nove, za občino zelo pomembne prostorske možnosti za razvoj proizvodnih, servisnih, storitvenih in turističnih dejavnosti. Nove vsebine so povezane z odpiranjem novih delovnih mest in tudi sicer s hitrejšim gospodarskim razvojem občine. Po krajši razpravi so svetniki soglasno sprejeli Odlok o občinskem podrobnem prostorskem načrtu turistično storitvena gospodarska cona Dolenje Kronovo v predlaganem besedilu.

V nadaljevanju so soglasno potrdili zaključni račun Občine za leto 2015 in prav tako soglasno potrdili predlog imenovanja gospe Jelke Petrovič, Šmarješke Toplice 187, 8220 Šmarješke Toplice v svet Javnega sklada Republike Slovenije za kulturne dejavnosti, območne izpostave Novo mesto.

Soglasno so sprejeli tudi sklep, da Občinski svet Občine Šmarješke Toplice potrjuje kandidaturi Aleksandra Duriča, Šmarješke Toplice 150, 8220 Šmarješke Toplice, in Jožeta Novaka, Orešje 42 b, 8220 Šmarješke Toplice, za sodnika porotnika na Okrožnem sodišču v Novem mestu.

Na **15. redni seji** so se svetniki sestali **v torek, 19. aprila 2016**. Na seji je bilo 10 od 11 svetnikov. Po ugotovitvi sklepčnosti in potrditvi predlaganega dnevnega reda s trinajstimi točkami so svetniki soglasno potrdili zapisnik 14. redne seje, nato pa po vrstnem redu obravnavali točke potrjenega dnevnega reda. Informacijo o stanju varnosti na območju občine Šmarješke Toplice v letu 2015 je prisotnim podal gospod Tomaž Nemanič s Policijske postaje Novo mesto. Člani občinskega sveta so soglasno sprejeli sklep o seznanitvi s poročilom.

Socialno varstveno storitev pomoč na domu v naši občini na

podlagi sklenjene pogodbe izvaja Dom starejših občanov Novo mesto. Člani občinskega sveta so sprejeli sklep o seznanitvi s Poročilom o izvajanju pomoči na domu v Občini Šmarješke Toplice za leto 2015 ter sklep o soglasju k ceni socialno varstvene storitve pomoč družini na domu v Občini Šmarješke Toplice.

V nadaljevanju so svetniki soglasno sprejeli dopolnjen osnutek Odloka o občinskem podrobnem prostorskem načrtu Prinovec, sklep o seznanitvi z Letnim poročilom Knjižnice Mirana Jarca Novo mesto za leto 2015, finančni načrt in program dela za leto 2016 ter potrdili poročilo o delu TIC-a za leto 2015 in program dela za leto 2016. Soglasno so sprejeli tudi predlagano spremembo in dopolnitev Pravilnika o plačah občinskih funkcionarjev in nagradah članov delovnih teles občinskega sveta ter članov drugih občinskih organov ter o povračilih stroškov.

Svetniki so potrdili tudi predlog sklepa za nakup zemljišč v naselju Vinica za potrebe izgradnje komunalne infrastrukture ter dela projekta Vir življenjske energije.

Za izvedbo projekta »Izgradnja in obnova komunalne infrastrukture v naselju Žaloviče« je Občina zemljišča že pridobila, razen na delu zemljišča dveh parcelnih števil v Žalovičah, kjer teče v okviru zakonodaje dopusten postopek za pridobitev dela teh zemljišč. Svetniki so soglasno sprejeli predlog sklepa o dosegih javne koristi in razlastitvi.

Na **16. redni seji** so se svetniki sestali **v torek, 31. maja 2016**. Na seji je bilo prisotnih vseh 11 svetnikov. Po ugotovitvi sklepčnosti in potrditvi dnevnega reda z dvanajstimi točkami so svetniki soglasno potrdili zapisnik 15. redne seje s popravkom, nato pa po vrstnem redu obravnavali točke potrjenega dnevnega reda.

V času javne razgrnitve predloga Odloka o razglasitvi nepremičnih kulturnih spomenikov lokalnega pomena na območju Občine Šmarješke Toplice sta bili podani dve pripombi, do katerih je negativno stališče podala strokovna služba Zavoda za varstvo kulturne dediščine. Po razpravi so svetniki z enim glasom proti sprejeli predlog stališč do pripomb na predlog Odloka o razglasitvi nepremičnih kulturnih spomenikov lokalnega pomena na območju Občine Šmarješke Toplice, skupaj s Prilogo 1. Prav tako so z enim glasom proti sprejeli Odlok o razglasitvi nepremičnih kulturnih spomenikov lokalnega pomena na območju Občine Šmarješke Toplice v 2. obravnavi.

V nadaljevanju so svetniki po predstavitvi in krajših razpravah potrdili Letno poročilo Komunale Novo mesto d. o. o. za leto 2015 in sprejeli sklep o seznanitvi s poročilom Razvojnega centra d. o. o. Novo mesto za leto 2015.

Sledila je obravnava in potrditev predlogov za priznanja in nagrade Občine Šmarješke Toplice za leto 2016. Svetniki in svetnica so soglasno potrdili predlog Komisije za priznanja in nagrade Občine Šmarješke Toplice za podelitev priznanj Občine Šmarješke Toplice za leto 2016.

Svetniki so soglasno sprejeli tudi predlog Rebalans (I) proračuna Občine Šmarješke Toplice, ki zajema nekatere nove investicije. V nadaljevanju so svetniki obravnavali še posamične programe upravljanja, in sicer predloge ukinitve javnega dobra posameznih zemljišč, ki ne služijo več kot javno dobro ter predloge nakupa in prodaje stvarnega premoženja. Soglasno so potrdili vse predlagane sklepe.

Lidija Radkovič, občinska uprava

o delu občine

Rebalans I proračuna Občine Šmarješke Toplice za leto 2016

Občinski svet Občine Šmarješke Toplice je na svoji 16. redni seji, 31. 5. 2016, sprejel rebalans proračuna za leto 2016. Rebalans predvideva 3.328.003 EUR prihodkov in 4.253.015 EUR odhodkov, razlika med prihodki in odhodki se pokriva iz sredstev preteklih let.

Občina je na strani prihodkov med drugim planirala prihodek dohodnine v višini 1.841.757 €, prihodke iz naslova komunalnega prispevka v višini 320.000 €, prihodke od premoženja v višini 280.121 €, kapitalske prihodke v višini 402.668 € ter transferne prihodke državnega proračuna v višini 134.886 €.

Tako kot v sprejetem proračunu so tudi v rebalansu proračuna sredstva namenjena za področje lokalne samouprave, splošnih javnih storitev, obrambe, kmetijstva, prometne infrastrukture, gospodarstva, turizma, varovanja okolja, prostorskega planiranja in komunalne dejavnosti, zdravstva, športa, kulture, izobraževanja ter sociale.

V sprejetem proračunu in tudi v rebalansu proračuna smo planirali sredstva za:

- gradnjo in investicijsko vzdrževanje parkirišč v Beli Cerкви,
- investicijsko vzdrževanje lokalnih cest ter javnih poti,
- sanacijo plazu v Gorenji vasi,
- sofinanciranje ceste Šmarjeta – Šmarješke Toplice (hodnik za pešce, kolesarska pot, kanalizacija); sredstva državnega proračuna,
- nakup zemljišč,
- izdelavo projektne dokumentacije na področju prometne infrastrukture, kanalizacijskega omrežja, prostorskega planiranja in oskrbe s pitno vodo,
- mehansko biološko obdelavo odpadkov v regijskem centru za ravnanje z odpadki Dolenjske (Cerod),
- projekt Hidravlične izboljšave in nadgradnja sistema za pitne vode na območju Dolenjske (Komunala Novo mesto); realizacija predvidena v letu 2016-2017; sredstva državnega proračuna,
- rušitev obstoječega in izgradnja novega poslovnega objekta v Šmarjeti,
- izdelavo OPPN Šmarjeta,
- ureditev krožnega križišča v Šmarjeti,
- obnovo vodovodnega omrežja na naslovu Šmarjeta 66 ter
- druge aktivnosti.

Rebalans odraža dejansko prihodkovno stanje glede na državne ukrepe, odraža predvideno realizacijo prihodkov in odhodkov do konca proračunskega leta 2016.

Damjana Stopar, občinska uprava

Sprejem Odloka o razglasitvi nepremičnih kulturnih spomenikov lokalnega pomena na območju Občine Šmarješke Toplice

Priprava posodobljenega razglasitvenega akta za območje Občine Šmarješke Toplice je bila potrebna iz več razlogov. Izkazalo se je, da Odlok o razglasitvi naravnih znamenitosti in nepremičnih kulturnih in zgodovinskih spomenikov iz leta 1992, ki ga je sprejela takratna občina Novo mesto in obsega tudi območje sedanje Občine Šmarješke Toplice, po 23. letih ne more več uspešno slediti sodobnim varstvenim izhodiščem in ponekod spremenjenim razmeram na terenu ter potrebam sodobnega časa nasploh. Priprava posodobljenega razglasitvenega akta je bila potrebna tudi zaradi uskladitve s sodobno zakonodajo, pri čemer je potrebno upoštevati predvsem Zakon o varstvu kulturne dediščine (Uradni list RS, št. 16/08, 123/08, 8/11, 90/12 in 111/13) in Pravilnik o seznamih zvrsti dediščine in varstvenih usmeritvah (Uradni list RS, št. 102/10).

Odlok za razglasitev kulturnih spomenikov na območju Občine Šmarješke Toplice (v nadaljevanju: Odlok) izhaja iz sodobnih dognanj stroke in dejanskega stanja na terenu, pri čemer se je ponekod pokazal razkorak z do sedaj veljavnimi varstvenimi opredelitvami, ki so bile določene s starim odlokom. Odlok je bil pripravljen na osnovi določil 11., 12. in 13. člena Zakona o varstvu kulturne dediščine (Uradni list RS, št. 16/08, 123/08, 8/11, 90/12 in 111/13 – v nadaljevanju ZVKD-1). Vse obravnavane enote dediščine so skladno z 9. členom ZVKD-1 vpisane v Register nepremične kulturne dediščine, ki ga vodi Ministrstvo za kulturo Republike Slovenije. Cilj novega Odloka je, da se z natančnejšo opredelitvijo varovanih lastnosti zagotovi učinkovitejše varstvo kulturne dediščine ob sočasnem omogočanju ustreznega prostorskega razvoja občine v smislu trajnostnega razvoja in celostnega ohranjanja dediščine. Ob tem se skupna površina varovanih območij po tem odloku opazno zmanjša, predvsem na področju arheologije.

Na območju Občine Šmarješke Toplice ima po Odloku iz leta 1992 status kulturnega spomenika 25 enot kulturne dedi-

ščine in tudi novi Odlok obravnava 25 enot. S pripravo nove razglasitve se poveča število arheoloških spomenikov, kar je posledica ukinitve arheološkega območja Vinji Vrh (EŠD 815), znotraj katerega je po novem definiranih več posameznih manjših najdišč (7 najdišč kot kulturni spomenik, ostala pa kot registrirana dediščina). Nova določitev arheoloških najdišč je rezultat natančne preučitve vseh razpoložljivih podatkov o arheoloških najdiščih na območju Vinjega Vrha, vključno z rezultati nedavno opravljene raziskave LIDAR ter natančno analizo vseh dosedanjih opravljenih arheoloških raziskav.

Z Odlokom o razglasitvi kulturnih spomenikov lokalnega pomena v Občini Šmarješke Toplice preneha veljati Odlok o razglasitvi naravnih znamenitosti in nepremičnih kulturnih in zgodovinskih spomenikov v Občini Novo mesto (Uradni list RS, št. 38/1992) v tistem delu, ki se nanaša na nepremičnine kulturne in zgodovinske spomenike na območju Občine Šmarješke Toplice. Večina dosedanjih kulturnih spomenikov ohranja svoj status še naprej.

Stane Bajuk, u.d.i.k.a.
občinska uprava

Investicijsko vzdrževanje občinskih cest v letu 2016

V okviru investicijskega vzdrževanja občinskih cest v letu 2016 je Odbor za razvoj sprejel naslednje investicijske projekte:

- Ureditev (razširitev in preplastitev) dela javni poti z oznako JP 797-831 (Družinska vas);
- Ureditev (asfaltacija) dela javne poti z oznako JP 798-021 (Hrib);
- Ureditev (asfaltacija in ureditev priključka) dela javne poti z oznako JP 798-281 (Dol pri Šmarjeti);
- Ureditev (globinske sanacije) dela lokalne ceste z oznako LC 295-332 (Mala Strmica);
- Ureditev (globinske sanacije) dela lokalne ceste z oznako LC 295-301 (štari del Šmarjeških Toplic);
- Ureditev dela javne poti z oznako JP 796-551 in lokalne ceste z oznako LC 295-403 (Orešje-Povšič);
- Postavitev odbojnih ograj na posameznih cestnih odsekih: LC 295-411 (Orešje), JP 796-561 (Orešje), LC 295-323 (Gorenja vas pri Šmarjeti – Žaloviče), LC 295-332 (Mala Strmica);
- Sanacija plazu v Mevcah. Izvedena bo sanacija plazu v Mevcah na občinski cesti z oznako JP 798-041 in ureditev zaledja ter obnova ceste na območju predvidenih del (izvedba drenaž, izvedba novih in sanacija obstoječih zidov, rekonstrukcija ceste).

Delna sanacija ceste je bila izvedena v letu 2014, ko je obilno deževje uničilo cesto v tem delu. Skladno z geološkim poročilom je za ta del potrebna večja sanacija z izvedbo ustreznih podpornih zidov in odvodnjavanja, da se prepreči nadaljnjo škodo oz. uničenje ceste. Občina je v aprilu 2016 z dopolnitvijo v maju 2016 oddala na pristojno ministrstvo vlogo za sofinanciranje ter izdelala projektno dokumentacijo v PZI-obliki. Pričakuje se sofinanciranje na način, kot je bilo izvedeno v letu 2015 pri sanaciji plazu na lokalni cesti. Trenutno smo v postopku izbire izvajalca.

Tomaž Ramovš, občinska uprava

Hidravlična izboljšava vodovodnega sistema na območju osrednje Dolenjske

V letošnjem letu smo pričeli z izvedbo investicije »Hidravlična izboljšava vodovodnega sistema na območju osrednje Dolenjske«. Zaključek projekta je predviden v letu 2017. Na območju občine Šmarješke Toplice bo izvedeno naslednje:

- vodovod na odseku 3: Vodarna Jezero – VH Sračnik;
- vodovod na odseku 6: Družinska vas – VH Gorenja vas;
- vodohran Gorenja vas – 200 m³;
- vodarna Jezero.

Trenutno smo v fazi gradnje vodarne Jezero v Družinski vasi, sledi gradnja vodovoda na odseku od vodarne Jezero do vodohrana Sračnik, vodovoda na odseku Družinska vas – vodohran Gorenja vas ter izgradnja novega vodohrana Gorenja vas.

Tomaž Ramovš, občinska uprava

Rekonstrukcija dela državne ceste od Šmarjete do Šmarjeških Toplic

Direkcija Republike Slovenije za infrastrukturo in Občina Šmarješke Toplice skupaj izvajata projekt rekonstrukcije dela regionalne ceste R3-667 Zbure–Šmarješke Toplice od naselja Šmarjeta do Šmarjeških Toplic z ureditvijo enostranskega hodnika za pešce in dvosmerne kolesarske poti.

Izbor izvajalca je v zaključni fazi, planiran pričetek del je v poletnih mesecih. Za izvedbo investicije imamo zagotovljena sredstva v državnem in občinskem proračunu. V sklopu investicije je predvidena obnova kanalizacijskega voda od Šmarjete do obstoječe čistilne naprave ter izgradnja povezovalnega kanalizacijskega voda od čistilne naprave do naselja Brezovica, kjer se kanalizacijski vod naveže na obstoječo kanalizacijsko omrežje do čistilne naprave v Šmarjeških Toplicah.

Tomaž Ramovš, občinska uprava

o delu občine

Izgradnja poslovnega objekta v Šmarjeti

Občina Šmarješke Toplice v letu 2016 izvaja izgradnjo novega poslovnega objekta v Šmarjeti.

Površine objekta in zunanje površine:

- objekt 99 m²
- nadkriti plato 106,8 m²
- ploščad pred poslovnim objektom 170,52 m²
- parkirišče in dostop do pokopališča 963 m²

Skupaj bruto površina: 1.232,5 m² (tlakovanje, asfalt: 1.133,52 m², novogradnja: 99 m²). Na parkirišču je predvidenih 33 parkirnih mest.

Izvajalec gradbenih del je podjetje NGD d. o. o., Letališka 16, 1000 Ljubljana.

Porušen je že stari objekt, izvedena so vsa zemeljska dela s pripravo tampona za novo parkirišče, v gradnji je poslovilni objekt.

Z investicijo bomo zagotovili ustrezen poslovilni objekt z nadkritim platojem in ustrezna parkirna mesta. Predviden zaključek gradnje je v poletnih mesecih.

Tomaž Ramovš, občinska uprava

Kanalizacijski sistem Družinska vas – Dol. Kronovo z navezavo na obstoječo čistilno napravo

Naselji Družinska vas in Dolenje Kronovo v občini Šmarješke Toplice še nimata urejenega sistema odvajanja in čiščenja komunalnih odpadnih vod. Stanovanjski objekti imajo pretočne greznice, odpadna voda ponika v zemljo in onesnažuje podtalnico, kar je za turistično občino nesprejemljivo. Občina Šmarješke Toplice želi ustrezno urediti tudi to področje. Za severozahodni del Družinske vasi je bila že izdelana projektna dokumentacija za kanalizacijski sistem s spremljajočo infrastrukturo. V letošnjem letu projektiramo kanalizacijsko infrastrukturo v Dolenjem Kronovem z navezavo na čistilno napravo v Šmarjeških Toplicah.

V mesecu juniju 2016 smo imeli v Beli Cerkvi javno predstavitev projekta, s katero smo seznanili občane s predvideno investicijo.

Projektna dokumentacija bo osnova za nadaljnjo ustrezno ureditev odvajanja in čiščenja odpadnih komunalnih vod v tem delu občine.

Tomaž Ramovš, občinska uprava

Prošnja občanom za sodelovanje pri pridobivanju zemljišč za uspešno izvedbo projektov

Občina Šmarješke Toplice izvaja večje število aktivnosti za pridobitev služnosti in zemljišč za nadaljevanje projektov (izgradnja in obnova komunalne infrastrukture v naseljih Vinica, Žaloviče, Družinska vas-Dolenje Kronovo, ceste Družinska vas-Bela Cerkev, Šmarješke Toplice-Obrh-Žaloviče, Šmarjeta-Šmarješke Toplice, cesta v spodnjem delu Družinske vasi, Turistično storitvena gospodarska cona Dolenje Kronovo in ostali projekti).

Za uspešno izvedbo projektov je potrebno sodelovanje vseh lastnikov zemljišč, zato v ta namen izvajamo javne predstavitve projektov, kjer poskušamo in se trudimo uskladiti vse nejasnosti ter prilagoditi rešitve željam občanov oz. lastnikov zemljišč.

Na Občini se vsi, skupaj s člani občinskega sveta, trudimo za pripravo projektne dokumentacije za pridobitev gradbenih dovoljenj ter nato za pridobitev potrebnih finančnih sredstev za izvedbo investicij.

Zgrajena infrastruktura v posameznem naselju oz. vasi bo zagotovo dvignila kvaliteto življenja in bivanja, izboljšala splošno urejenost kraja ter povečala varnost naših otrok in naših občanov.

Zato vas prosimo, da po svojih močeh pomagате oz. sodelujete pri pridobivanju služnosti in zemljišč za izvedbo investicij v vašem kraju, saj bodo vse pridobitve koristile predvsem vam in vašim potomcem.

Županja mag. **Bernardka Krnc**

Navdušenje nad predstavitvijo Občine Šmarješke Toplice

Županja, mag. Bernardka Krnc, je bila v mesecu maju 2016 povabljená s strani Kongresa lokalnih in regionalnih oblasti Sveta Evrope v Kijev v Ukrajino. Udeležila se je konference ukrajinskih županov na temo Župani, vodje sprememb. Predstavila je organizacijo lokalne samouprave v Sloveniji in primer uspešnega vodenja občine Šmarješke Toplice, ki temelji na dolgoročnem strateškem planiranju. Prav tako je imela možnost spregovoriti o uspešno izvedenih investicijah v svoji občini, prav posebej pa je izpostavila primer dobre prakse Hiše žive dediščine v Beli Cerkvi kot centra medgeneracijskega druženja. Ukrajinski župani so bili navdušeni nad predstavitvijo in so obljubili, da pridejo v Slovenijo.

Mateja Bobič, občinska uprava

Pregled dogajanja v Hiši žive dediščine, marec, april, maj, junij 2016

MAREC

Društveno ocenjevanje vin

Društvo vinogradnikov Vinji vrh-Bela Cerkev

Z namenom izboljšanja kvalitete vina je Društvo vinogradnikov Vinji vrh-Bela Cerkev tudi letos pripravilo društveno ocenjevanje vin. V ocenjevanje so predhodno prejeli 129 vzorcev, ki jih je v četrtek, 3. marca 2016, ocenila petčlanska strokovna komisija, ki ji je predsedoval Jože Simončič, enolog Kartuzije Pleterje.

Ocenjevalna komisija je bila z vzorci lanskega letnika zadovoljna. Visoke ocene, ki so jih prejela posamezna vina, so rezultat tako dobrega gospodarjenja v vinogradu, znanja in izpopolnjevanja vinogradnikov kot tudi uspešnega kletarjenja. Zasluge za dobre rezultate pa lahko pripišemo tudi uspešnemu delovanju novega enološkega laboratorija v Hiši žive dediščine, kjer so v jesenskem in zimskem času trikrat tedensko potekale meritve vzorcev in svetovanje vinogradnikom, kar je pripomoglo k izboljšanju kakovosti vina.

V soboto, 12. marca, je v Hiši žive dediščine potekala razglasitev rezultatov ocenjevanja vin in podelitev priznanj sodelujočim vinogradnikom.

Komedija Staro za novo z Borisom Kobalom in Tinom Vodopivcem

11. marec 2016

V organizaciji Društva podeželskih žena in deklet Bela Cerkev se je v prostorih Zwittrove dvorane, v kar dveh ponovitvah, odvila komedija z naslovom Staro za novo. Avtorja in glavna akterja v komediji, Boris Kobal in Tin Vodopivec, sta se kot predstavnika dveh različnih generacij v komediji lotila večne tematike odnosov med »starimi« in »mladimi«. Kot se za dva komedijanta spodobi, sta Boris in Tin poskrbela za oblico smeha in dobro voljo med občinstvom v dvorani.

Občni zbor Društva Entente Florale

16. marec 2016

V letošnjem letu Občina Šmarješke Toplice, kot edina slovenska predstavica, sodeluje v evropskem tekmovanju v urejenosti vasi in mest, imenovanem Entente Florale. Občina tekmuje v konkurenci evropskih vasi (populacija do 5000 prebivalcev) in devetčlanska mednarodna komisija bo našo občino obiskala 30. junija 2016 v popoldanskih urah. Kot letošnja udeleženka v tekmovanju je Občina Šmarješke Toplice v Hiši žive dediščine gostila tudi Občni zbor predstavnikov Društva Entente Florale Slovenija. Na občnem zboru so poleg nadaljnjega delovanja društva obravnavali tudi letošnjo izvedbo tekmovanja v Šmarjeških Toplicah in podali koristne nasvete in usmeritve za priprave na letošnje ocenjevanje.

Literarni večer s Terezijo Balažević

18. marec 2016

V Hiši žive dediščine so materinski dan obeležili s kulturnim dogodkom. Literarni večer je pripravilo Društvo podeželskih

žena in deklet Bela Cerkev v sodelovanju z literarno sekcijo Društva upokojencev Novo mesto, imenovano Snovanja. Pod vodstvom članice obeh društev, Terezije Balažević, so se s svojimi avtorskimi pesmimi predstavili člani novomeške literarne sekcije društva upokojencev, program pa so dodatno popestrili še Lana Jeglič na kitari, Jože Gotlib s harmoniko ter skupina ljudskih pevcev Podgorjanski prijatelji z izborom ljudskih pesmi.

APRIL

Večer ljudskega petja »Zahvala po zahvali«

2. april 2016

Ljudske pevke Šmarjetke, ki delujejo pod okriljem Društva podeželskih žensk Šmarjeta, so v Hiši žive dediščine pripravile večer ljudskega petja »Zahvala po zahvali«. Šmarjetke so svoje prvo desetletje delovanja obeležile na jesenski tradicionalni prireditvi »Zahvala jeseni« v Šmarjeti, prireditev pa so se odločile ponoviti tudi v Beli Cerkvi. Ob Šmarjetkah sta nastopila tudi v domačem okolju dobro poznana harmonikarja Jože Gotlib in David Brinovec ter gostujoči ljudski pevci skupine Šestica Društva upokojencev Naklo, ljudski pevci Prešmentani faloti iz Haloz ter vaški pevci in harmonikarji iz Andraža nad Polzelo. Prireditev je z duhovitimi vložki popestril voditelj Darko Povše.

Predavanje Društva Ajda Dolenjska

7. april 2016

Društvo za bio-dinamično gospodarjenje Ajda Dolenjska je v Hiši žive dediščine pripravilo predavanje z naslovom »Priprava tal za pomladansko setev«. Koristne napotke in nasvete za pripravo tal in uspešno gojenje vrtnin ter zatiranje škodljivcev je delil predsednik društva Ajda, Jože Lusavec.

6. Državno ocenjevanje kruha

9. april 2016

Društvo podeželskih žena in deklet Bela Cerkev je v sodelovanju z Zvezo kmetov Slovenije letos pripravilo že 6. Državno ocenjevanje kruha v Beli Cerkvi. Na ocenjevanje je prispelo kar 148 različnih hlebcev kruha, ki so jih razdelili in ocenjevali v šestih različnih kategorijah, glede na vrsto žita, iz katerega so bili pripravljani. Strokovna komisija je pri kruhu ocenjevala zunanji videz, vonj, okus, topnost ter elastičnost posameznih vzorcev. Po skrbnem ocenjevanju strokovne komisije so med prinašalke in prinašalce kruha razdelili 32 bronastih, 63 srebrnih in 52 zlatih priznanj. Na ocenjevanje so vsak svoj hlebček kruha prinesli tudi vrtčevski otroci iz šmarješkega Vrtca Sonček in Vrtca Marjetica z Lešnice.

Prireditev Sožitje kruha in vina

10. april 2016

V sklopu prireditve Sožitje kruha in vina je v nedeljo, 10. aprila, potekala slovesna prireditev s podelitvijo priznanj ocenjenim kruhom ter podelitvijo priznanj najboljšim vinogradnikom društvenega ocenjevanja vin, ki ga je v mesecu marcu pripravilo domače Društvo vinogradnikov Vinji vrh-Bela Cerkev. Najboljši kruh z največjim številom točk sta spekli Ana Zupančič

o delu občine

in Marija Jakše. Na prireditvi, ki jo je povezovala domačinka Zala Pungeršič, so podelili tudi deset plaket za trikrat osvojeno zlato priznanje za kruh enake kategorije, ki so ga nagrajenke spekle tri leta zapovrstjo. Tradicionalne »poličke« za najboljše pridelovalce vina je najbolj uspešnim vinogradnikom podelil tudi predsednik vinogradniškega društva Jože Košak. Najbolj-ši cviček je pridelal Milan Jakše z Gorenjega Gradišča, z najbolj-šim dolenskim belim vinom se lahko pohvali Tone Turk z Otočca, z dolenskim rdečim Mojca Tomšič z Vinjega Vrha, najbolj-šo modro frankinjo in laški rizling pa je pridelal Aleš Kalin z Dolenjega Gradišča. Priznanje za najboljši laški rizling pozne trgatve je prejela Marjeta Kopina iz Bele Cerkev, prav tako pa je priznanje za najboljši rumeni muškato ostalo v domači Beli Cerkvi, pridelal ga je domačin Slavko Škrbec.

Pred prireditvijo je obiskovalce pred Hišo žive dediščine pričakala Godba na pihala ter rokodelci in obrtniki s svojimi izdelki na stojnicah. Pri članicah društva podeželskih žena je bilo možno degustirati vzorce kruha, na stojnici vinogradnikov pa poskusiti domače salame in novo letino cvička. V sklopu prireditve si je bilo mogoče ogledati tudi razstavo ocenjenih vzorcev kruha.

Nedeljsko popoldne je minilo v prijetnem vzdušju in v družbi tako dobrega kruha kot tudi vina.

MAJ

Območno srečanje pevcev ljudskih pesmi in godcev, JSKD Novo mesto

18. maj 2016

Hiša žive dediščine je v maju gostila tudi Območno srečanje pevcev ljudskih pesmi in godcev ljudskih viž »Naj zazveni ljudska pesem«, ki ga je pripravil Javni sklad za kulturne dejavnosti Novo mesto. V sklopu srečanja se je predstavilo sedem skupin ljudskih pevcev. Dogodek je odprla domača skupina Šmarjetke, predstavile so se še Ljudske pevke Klasje iz Škocjana, Ljudske pevke Čebeline iz Mirne Peči, Ljudske pevke Rožice iz Dolenjskih Toplic, Pevska skupina Podgorjanski prijatelji iz Novega mesta, Ljudski pevci Vaški zvon iz Prečne in Pevska skupina Li-La Folklornega društva Kres iz Novega mesta. Nastope pevcev je strokovno spremljala dr. Mojca Kovačič iz Glasbenonarodopisnega inštituta ZRC SAZU. Nastopajoči pevci so bili navdušeni nad novo, še neodkrito Zwitterovo dvorano Hiše žive dediščine ter sprejemom Društva podeželskih žena in deklet Bela Cerkev z vinjevrško pogačo.

Izobraževanje spremljevalcev otrok na letovanju na Debelem rtiču Rdeči križ Novo mesto

21. maj 2016

V prostorih Hiše žive dediščine je potekalo tudi celodnevno izobraževanje za spremljevalce otrok na poletnih letovanjih na Debelem rtiču v organizaciji Rdečega križa Novo mesto. Po začetnem uvodu v delovni dan s kavo in medenjaki so si udeleženci izobraževanja najprej ogledali prostore Hiše žive dediščine ter se sprehodili skozi Belo Cerkev do Škratove luknje in nato nadaljevali z načrtanim programom ter delavnicami z različnimi tematikami: delovanje Rdečega križa, zdrava prehrana, prva pomoč, sproščanje ter delo z otroki na letovanju. Vsem udeležencem izobraževanja to poletje želimo uspešno letovanje.

JUNIJ

Dan odprtih vrat Hiše žive dediščine v sklopu občinskega praznika

5. junij 2016

V sklopu 9. praznika Občine Šmarješke Toplice je občina v sodelovanju z belocerkovskimi društvi pripravila tudi Dan odprtih vrat Hiše žive dediščine. V Hišo žive dediščine je domačine in turiste v nedeljskem popoldnevu pripeljal turistični vlak, ki je potnike za Belo Cerkev pobiral po različnih postajah po celotni trasi občine. V Beli Cerkvi je v Zwitterovi dvorani Hiše žive

dediščine obiskovalce pozdravila Godba na pihala, ki je prav za to priložnost pripravila javno vajo, v enološkem laboratoriju so obiskovalce s cvičkom pogostili člani Društva vinogradnikov Vinji vrh–Bela Cerkev, v kuhinji pa so z vinjevrško pogačo in kavo postregle članice Društva podeželskih žena in deklet. Obiskovalci so se sprehodili tudi skozi ostale prostore hiše in si premierno ogledali film o škratu Viniju, ki je navdušil predvsem najmlajše.

MEDDRUŠTVENO TEKMOVANJE V PIKADU

14. junij 2016

V sklopu delovanja Hiše žive dediščine se vsak teden odvijajo redne tedenske aktivnosti društev: redna vadba godbe na pihala, pouk glasbene šole, meritve vzorcev vina v enološkem laboratoriju, treningi pikado sekcije Društva upokojencev, delavnice v kuhinji, ustvarjalne delavnice v Sobi ustvarjalnosti, tedensko nas obiščejo hotelski gostje, ki v Belo Cerkev prispejo s turističnim vlakcem. Vse več je tudi organiziranih skupin vseslovenskih društev, ki pridejo na ogled Hiše žive dediščine. Tovrstnega sodelovanja in aktivnosti si želimo tudi v prihodnje.

Katarina Gunde, občinska uprava

Pot prijateljstva

Pot prijateljstva med Občino Cankova in Občino Šmarješke Toplice se vsako leto oživilja na drugačen način. Pot je bila dvakrat že prehojena, enkrat prekolesarjena, tokrat pa je bila prevožena s traktorjem. Trije občani Občine Cankova so se namreč na pot odpravili s traktorjem, znamke Warschawski, letnik 1960. Traktor je vozil svetnik Občinskega sveta Občine Cankova, Matej Miholič, sopotnika sta bila Vojo Kuhar in Boris Šinko. Na pot so se odpravili v sredo, 1. 6. 2016, in v Šmarješke Toplice prispeli v petek, 3. 6. 2016. Najvišja možna hitrost, ki jo traktor lahko doseže, je 25 km/h. Sprejem in dobrodošlico smo jim zaželeli pred občinsko stavbo. Pri nas so preživeli lepo popoldne pri domačinih in se naslednje jutro odpravili nazaj v Prekmurje.

Mateja Bobič, občinska uprava

90 let Amalije Mlakar

Konec aprila je 90. rojstni dan praznovala Amalija Mlakar, po domače mama Malka. Rodila se je davnega leta 1926 v številni Lužarjevi družini na Vinici pri Šmarjeti kot deseti otrok. Občutila je trpljenje, lakoto in pomanjkanje vojnih let. Takoj po vojni je odšla s »trebuhom za kruhom« delat v hotel v Novo mesto, kjer je spoznala svojega moža Franceta iz Nemške vasi pri Trebnjem. Ker je imela tako rada rodno Vinico in kmečko zemljo, ki je zaznamovala njeno delo in življenje, se je odločila ostati na domu in biti v oporo svoji mami. Postala je mama 4 otrokom. Ima tudi 9 vnukov in še 13 pravnukov, ki jo obkrožajo in jo imamo radi. Na sliki skupaj s predstavniki KORK Šmarjeta, hčerko Malči, pravnuki Ano, Nejcem in Anžetom ter vnukinjo Bernardko, šmarješko županjo.

Svojci

Entente Florale

Občina Šmarješke Toplice bo v letošnjem letu prvič sodelovala pri tem projektu. Gre za mednarodno ocenjevanje urejenosti evropskih vasi in mest v okviru združenja Entente Florale Europe. Komisija bo Šmarješke Toplice ocenila na podlagi predhodno poslanih opisnih besedil **v četrtek, 30. 6. 2016**, v popoldanskem času pa bo mednarodna komisija tudi fizično prisotna v kraju.

Kriterij pri ocenjevanju ni le splošna urejenost kraja, temveč več vsebinskih sklopov, od načrtovanega in razvojnega pristopa, okoljevarstvene ozaveščenosti, udeležnosti lokalnega prebivalstva, varovanja naravnega okolja, ohranjanje kulturne dediščine. Pripravljamo celovito predstavitev kraja in terenski ogled za komisijo, po vnaprej določeni trasi s stop točkami. Predstavitvena trasa je sledeča: Osnovna šola Šmarjeta in Vrtec Sonček – mimo občinske stavbe in podjetja Plastoform v Šmarjeti – cerkev in pokopališče v Slapih – Klevevž – mimo Zdravcev – Orešje – Vinji vrh – Bela Cerkev – Sela, Družinska vas, naselje nad Prinovcem – Terme Šmarješke Toplice.

Veliko energije usmerjamo v to pripravo, saj verjamemo, da so Šmarješke Toplice primerljive z evropskimi kraji. Naš cilj je, da s sodelovanjem pri tem projektu razširimo prepoznavnost občine in širšega slovenskega prostora. V primeru dobre uvrstitve v tekmovanju je to odlična priložnost za promocijo občine in hkrati referenca za nadaljnje aktivno vključevanje v projekte, sofinancirane z evropskimi nepovratnimi sredstvi.

K aktivnemu sodelovanju vabimo tudi vas in vas vljudno prosimo za urejenost vaših vrtov, dvorišč, balkonskega cvetja in širše vaške okolice na celotni trasi ocenjevanja.

Urejenost našega bivalnega okolja naj bo v naši zavesti in interesu vseh.

Mateja Bobič, občinska uprava

9. praznik Občine Šmarješke Toplice

Junij 2016

Petek, 4. junij 2016,
Gasilsko tekmovanje za pokal PGD Orešje

Nedelja, 5. junij 2016,
Dan odprtih vrat Hiše žive dediščine v Beli Cerkvi

Gradiva za septembrske Razglede pošljite do

četrтка, 1. septembra 2016

na elektronski naslov
razgledi@smarjeske-toplice.si

Srečanje starejših občanov

V okviru občinskega praznika smo imeli starejši občani posebno srečanje.

V nedeljo, 5. 6. 2016, smo se zbrali pri sveti maši, ki jo je s posebnim namenom daroval naš župnik – gospod Andrej Golčnik. Ob tej priložnosti smo lahko prejeli tudi zakrament bolniškega maziljenja.

Po maši smo se preselili pod šotor, ki nas je čakal pred Domom svete Marjete. Okoli šestdeset udeležencev je sedlo k belo pogrnnim mizam, občina nas je počastila s kosilom.

Prijazne prostovoljke in predsednik KORK Šmarjeta so nam postregli.

Pred kosilom pa so nas prijatelji, ki znajo poskrbeti za dobro voljo, presenetili s kratkim kulturnim programom. Zaželeli so, da bi bil ta dan med najlepšimi v naši jeseni življenja. Spodbudili so nas, naj pustimo ob strani vse težke misli in skrbi, kajti

preteklosti ne moremo spremeniti, prihodnost pa naj nas ne bremeni. Veselimo se sedanosti.

Zadovoljstvo in mir naj si iščemo v vsem, kar nas obdaja.

Pevska skupinica, ki se je poimenovala JESENSKI CVET, nam je zapela tri ljudske pesmi, ki smo jih znali vsi, zato smo jim veselo pomagali.

Po kosilu smo se še kar nekaj časa zadržali ob prijetnem druženju.

Lepo nam je bilo, zato se zahvaljujemo vsem, ki so nam to doživetje omogočili.

Najprej hvala Bogu, da nam je dal še toliko moči in zdravja, hvala gospodu župniku, hvala občini, posebno gospe županji, da nas je tako lepo vključila v praznovanje, hvala KORK in hvala šoferjem, ki so nas pripeljali.

Veronika Perše / Foto: Jan Trputec

Četrtek, 9. junij 2016,

Meddruštveno športno tekmovanje v Šmarjeti

o delu občine / občinski praznik

Petek, 10. junij 2016,
Dan odprtih vrat Čebelarstva Gorenc

(foto: Lidija Markelj, Dolenjski list)

Slavnostna akademija ob 20. Obletnici Društva vinogradnikov Šmarjeta

Sobota, 11. junij 2016,
Srečanje pevskih zborov
»Šmarješke pojejo«

Nedelja, 12. junij 2016,
Spominski pohod NOB

Tekaški praznik v občini Šmarješke Toplice

Turistično društvo Šmarješke Toplice je v nedeljo, 12. 6. 2016, izpeljalo že 21. Šmarješki tek, ki se je letos po petih letih vrnil v pokalno tekaško tekmovanje Teki Dolenjske. Izjemno slaba vremenska napoved, odpovedane so bile številne prireditve v občini, ni prestrašila organizatorjev, ki so pripravili vse, da bi prireditev nemoteno potekala. Letošnja prireditev je bila dobro oglaševana, zato ne čudi, da so se je udeležili tekači iz cele Slovenije in tudi sosednje Hrvaške. Skupaj je teklo kar 376 tekačev in tekačic, od tega 141 na daljši, 7,4 km dolgi progi. Najhitrejši občan na tej razdalji je postal David Lešnik iz Šmarjeških Toplic, najhitrejša občanka pa Anja Jerele z Brezovice. Na krajših razdaljah: 2 km, 600 in 300 m so prevladovali učenci iz OŠ Šmarjeta, za katere je organizator uredil brezplačno startnino. Kar 144 se jih je udeležilo teka, mnogi med njimi so domov odnesli tudi medalje za najhitrejše. Najlepši pogled je bil zagotovo v trenutku, ko se je 55 predšolskih otrok skupaj s svojimi starši pognalo po 300 m dolgi progi. Hrib, poln gledalcev, in smejoči obrazi najmlajših, so največja vrednost takega

dogodka. Prireditev ne bi bila mogoča brez številnih sponzorjev (Občina Šmarješke Toplice, Plastoform d. o. o., Terme Krka Šmarješke Toplice, Revoz d. d. in ostali), kot tudi mnogih prostovoljcev in organizatorjev, ki so v samo prireditev vložili ogromno truda. Na tem mestu hvala vsem, tako tistim, ki ste sodelovali, kot tudi tistim, ki ste pomagali.

Aleš Lindič, glavni organizator 21. Šmarješkega teka

Ponedeljek, 13. junij 2016,
Predstavitve Društva Sonček – društvo za
cerebralno paralizo Dolenjske in
Bele Krajine

Torek, 14. Junij 2016
Meddruštveni turnir v pikadu

o delu občine / občinski praznik

Torek, 14. Junij 2016

Odprtje fotografske razstave »Moj domači kraj«

Program odprtja so s plesom in petjem popestrili otroci iz Osnovne šole Šmarjeta

Iz leve proti desni: zmagovalka natečaja, Tamara Marjetič iz Osnovne šole Frana Metelka Škocjan, županja in tretje uvrščena Tamara Lužar iz Osnovne šole Šmarjeta

Slavnostna seja Občinskega sveta Občine Šmarješke Toplice

Iz leve proti desni: Aleksander Durič, predsednik komisije za priznanja in nagrade Občine Šmarješke Toplice, Slavko Hribar, prejemnik priznanja za PGD Bela Cerkev, Aleksandra Barič Vovk, prejemnica priznanja, Branko in Martina Korenič, prejemnika nagrade, Janez Turk, prejemnik priznanja in Županja, mag. Bernardka Krnc

Prejemnica priznanja Občine Šmarješke Toplice v letu 2016**Aleksandra Barič Vovk**

V občini, kot so Šmarješke Toplice, je potrebno nenehno stremeti k razvoju, tako na turističnem kot kulturnem področju. In prav ponosni smo na udejstvovanje vseh naših domačih društev, še posebej pa nas veseli in smo ponosni na posameznike, ki v svojem prostem času energijo usmerjajo v družbene aktivnosti, ki prinesejo kraju dodatno vrednost.

Gospa Aleksandra Barič Vovk, po rodu iz Posavja, se je leta 2005 preselila v Šmarješke Toplice in si tu ustvarila družino. Takoj je aktivno pristopila k društvenemu življenju v kraju, postala članica Prostovoljnega gasilskega društva Zbure in društveno življenje obogatila na kulturnem področju, saj je pred 10. leti postala umetniška vodja Mešanega pevskega zbora Prostovoljnega gasilskega društva Zbure, kjer je bila aktivna tudi v času obeh porodniških dopustov. Svoje bogato 25-letno glasbeno znanje in izkušnje je pridobila že v Posavju ob učenju solo petja in ob prepevanju v glasbeni skupini Solzice.

Skozi leta je viden napredek pevskega zbora. Večkrat letno s svojimi nastopi popestrijo dogajanje v Šmarjeških Toplicah. Vsako leto organizirajo božično-novoletni koncert »Adventni je čas« v cerkvi Karmelske Matere Božje v Slapih, katerega pobudnica je bila prav gospa Aleksandra Barič Vovk. Zbor se vedno odzove tudi na povabila drugih organizatorjev prireditev v Občini in tako složno sodelujejo z ostalimi pevskimi zbori in društvi. V letošnjem aprilu so v lastni organizaciji pripravili revijo slovenskih gasilskih pevskih zborov, na kar so lahko upravičeno ponosni.

Gospa Aleksandra je aktivna tudi v Prostovoljnem gasilskem društvu Zbure kot podpredsednica društva. Hkrati se udeležuje tudi na ostalih kulturnih ravneh v občini in je aktivna članica uredniškega odbora Razgledi.

Ves svoj prosti čas posveča društvenemu življenju in svojima sončkomu, Neži in Jakobu, v zadnjem času pa ji uspe prebrati tudi kakšno knjigo.

Za vse naštetu in za številne aktivnosti za dobro kraja, občine in soljudi gospa Aleksandra Barič Vovk prejme občinsko priznanje v letu 2016.

Pobudo za podelitev je podala Bernardka Krnc.

Prejemnik priznanja Občine Šmarješke Toplice v letu 2016**Janez Turk**

Imeti posluš za človeka, za vsakega posameznika posebej je velika vrednota, na kateri temelji tudi poslanstvo in delo Janeza

Turka. Že v zibelko mu je mama položila, kako pomembna vrednota je človek. Še danes se spominja njenih besed: če človeku z dobrim ne moreš pomagati, »ga s hudim pusti na gmah«. In to je vodilo njegovega dela in življenja.

V Šmarješke Toplice se je pred 23. leti preselil iz šentjernejske doline in si na Rádovlji ustvaril tople dom. Z ženo imata tri otroke, dva sinova in hčerko, življenje pa mu radostijo že vnukci in dve vnukinji.

Po poklicu je gostinski tehnik in že 21 let vodi šolsko kuhinjo v osnovni šoli v sosednji občini. Svoje znanje s tega področja z velikim veseljem in zanosom predaja tudi otrokom. Pri tem je zelo uspešen, saj se udeležujejo raznih tekmovanj, kjer otroci pod njegovim vodstvom dosegajo zelo lepe rezultate, med katerimi naj posebej omenimo sodelovanje na tekmovanju Zlato jabolko v Mariboru, kjer so dosegli zlato plaketo celo na državnem nivoju in si tako omogočili predstavitev v okviru Gostinske turistične zbornice na Čatežu.

Gospod Janez Turk je dolgoletni predsednik Kulturnega društva Mešani pevski zbor Šmarješke Toplice, ki je že praznoval svoj prvi okrogli jubilej. Prav zaradi njegovega velikega prizadevanja so se pevke in pevci, kljub težavam pri financiranju, obdržali skupaj. Veliko zaslugo pa mu gre pripisati tudi za pridobljeni status, da omenjeno društvo deluje v javnem interesu.

Kot predsednik Krajevne organizacije Rdečega križa Šmarjeta se predaja prostovoljstvu z dušo in srcem in ni dogodka v občini, kjer ne bi bil aktiven, naj bo to kot kuhar, svetovalec ali ocenjevalec izdelkov. Njegov lepi dom krasijo številna priznanja s tekmovanj v peki pletenic, šarkljev in kruhov. V zadnjem času je na tekmovanjih manj prisoten s svojimi izdelki, saj več sodeluje kot član strokovnih ocenjevalnih komisij.

Njegova velika ljubezen poleg kuhanja je pomoč sočloveku. Na tem gospod Janez Turk gradi tudi svoje delo na društvenem in humanitarnem področju. Tako ves svoj prosti čas posveča društvenemu, kulturnemu ter humanitarnemu dogajanju v občini, kjer je aktiven od ustanovitve občine dalje.

Za vse naštetu in za številne aktivnosti za dobro kraja, občine in soljudi prejme občinsko priznanje v letu 2016.

Pobudo za podelitev so podali: Krajevna organizacija Rdečega križa Šmarjeta, Kulturno društvo Mešani pevski zbor Šmarješke Toplice, Ljudske pevke Šmarjetke, Skupina Šola zdravja in Društvo podeželskih žena Šmarjeta

Prejemnik priznanja Občine Šmarješke Toplice v letu 2016**Prostovoljno gasilsko društvo Bela Cerkev**

Gasilsko društvo Bela Cerkev je bilo ustanovljeno leta 1906. Ustanovitelji društva so bili Anton Lušina, Franc Zalokar, Franc

občinski praznik / moj domači kraj

Klobučar, Jože Ilijaž, Franc Turk, Janez Blažič in fantje iz sosednje Tomažje vasi. Začetki delovanja društva so bili težki, saj so bili ob ustanovitvi gasilci brez strehe nad glavo in brez orodja. Z veliko prizadevanja so zagnani gasilci zgradili lasten gasilski dom in priskrbeli opremo za delovanje. V zgodovini je bilo dela veliko, saj je vas Dolenje Kronovo dvakrat pogorela skoraj do tal, prav tako Čadraže in Tomažja vas.

Med II. svetovno vojno je bil dom razdejan, orodje pa poškodovano, zato so se po vojni lotili obnove. Skozi leta so člani društva dom še nekajkrat obnovili in dogradili, ob praznovanju 70. letnice društva pa je bil dom popolnoma obnovljen in izročen v uporabo. V letih 2008/2009 je bila na domu s pomočjo občinskih sredstev obnovljena streha in v prostorih napeljana centralna kurjava. Letos Prostovoljno gasilsko društvo Bela Cerkev praznuje častitljiv jubilej, 110. letnico ustanovitve in delovanja. Društvo šteje 370 članov in razveseljav je podatek, da je med njimi veliko število mladih.

Člani Prostovoljnega gasilskega društva Bela Cerkev so vedno pripravljeni priskočiti na pomoč, naj gre za gašenje požarov ali za naravne nesreče, naj gre za pomoč pri večjih prireditvah v občini z izvajanjem redarstva ali s fizičnim delom. Ob letošnjem jubileju se še posebej spomnimo na požrtvovalno delo, ki so ga člani društva opravili v času poplav v letih 2010 in 2014 ter v času plazov v letu 2014. Ob vseh naravnih katastrofah, ki nas prizadejejo, so prav gasilci tisti, ki žrtvujejo svoj čas in pokažejo svoje znanje in pripravljenost pomagati v vsaki situaciji.

Skozi gasilska tekmovanja člani Prostovoljnega gasilskega društva Bela Cerkev krepijo duh gasilstva, hkrati pa tudi promovirajo občino Šmarješke Toplice, saj se udeležujejo tekmovanj po vsej Sloveniji in pri tem dosegajo zavidljive rezultate. V letošnjem letu so kar tri enote sodelovale na državnem tekmovanju v Kopru. Za vse omenjeno in za številne aktivnosti za dobro kraja, občine in soljudi Prostovoljno gasilsko društvo Bela Cerkev prejme občinsko priznanje v letu 2016.

Pobudo za podelitev je podala Bernardka Krnc.

Prejemnika nagrade Občine Šmarješke Toplice v letu 2016

Martina in Branko Korenič

Le kdo ne pozna domačinov gospe Martine in gospoda Branka Koreniča iz Bele Cerkve. Prijazno te sprejmeta na dvorišču Koreničeve domačije, pozdravita, ponudita kozarček vina ali kavico. Kozolec na dvorišču domačije je stičišče najrazličnejših srečanj in družabnih dogodkov. Njuno dvorišče je prostor številnih prireditvev in dogajanj v Beli Cerkvi v organizaciji raznih društev, pogosto pa služi tudi kot parkirišče. Družina Korenič je v Beli Cerkvi prisotna od leta 1958, ko je Brankov oče kupil Zwitterovo

rojstno hišo, domačijo, ki je bila takrat v rokah Keršičevih (soročnikov Zwitterove mame Franje). Domačija je do danes ohranila svoj prvotni izgled, kot ga je imela v času rojstva Frana Zwittera. V osrednji zgradbi je bila vse do leta 1970 tudi gostilna. Koreničevo domačijo je nasledil gospod Branko, eden od 8 Koreničevih otrok in leta 1967 na kmetijo iz šentjernejske doline pripeljal nevesto Martino. V zakonu so se jima rodili trije otroci, Branko, Brigita in Sonja, ki so pred 23. leti vsi zapustili domače ognjišče. Koreničeva z veseljem povesta, da sta imela v 11 mesecih kar tri ohceti. Od takrat dalje sama skrbita za domačijo in jo po svojih zmoglostih ohranjata v prvotni podobi.

Gospo Martino in gospoda Branka izrazito odlikuje čut za pomoč. Kamorkoli pristopita, pristopita resno in s polno mero odgovornosti. Zelo dobro vesta, da samo članstvo v številnih društvih, ki delujejo na območju Bele Cerkve, ni dovolj, da je delo tisto, ki rodi sadove. Del svoje jeseni življenja tako namenjata aktivnemu delovanju v številnih društvih. Gospe Martini ni nikoli težko speči kruh, zavitek ali karkoli drugega. Na vsaki prireditvi v kraju je moč okušati njene dobrote, ki so narejene z dobro voljo in podarjene od srca. Gospodu Branku ni nikoli odveč pristopiti na pomoč, ko se na njihovem dvorišču postavlja šotor, gasilske mize, stole, klopi za občinske prireditve ali veselico.

Veliko zaslug za opravljeno delo pa imata Koreničeva tudi kot člana prostovoljnega gasilskega društva Bela Cerkev, ki letos praznuje že svoj 110. jubilej. Oba sta aktivna ne le kot člana društva, sodelujeta na gasilskih tekmovanjih in drugih dogodkih v okviru delovanja gasilskega društva. Njuno dvorišče je že vrsto let poligon za izvajanje priprav na gasilska tekmovanja, za izvedbo tekmovanj in prizorišče znamenite gasilske belocerkovske veselice. V preteklosti je gasilski dom v Beli Cerkvi doživel kar nekaj obnov. Pri vseh sta bila oba nepogrešljiva, gospa Martina pri kuhanju malic za pridne gasilce, gospod Branko pa pri delovnih akcijah. Veselita se vsake nove pridobitve v Beli Cerkvi in z veseljem sta sodelovala tudi pri gradnji Hiše žive dediščine. Gospod Branko kot aktiven nadzornik pri gradnji, gospa Martina pa je okrasila smrečico – mlaj, ki so jo izvajalci postavili na streho, potem ko so uspešno zaključili to fazo gradnje.

Mnogokrat je bilo in je naporno in težko, pa vendar gospa Martina in gospod Branko Korenič ne poznata besede NE. Za ves trud, za vse naštetu in za mnogo aktivnosti za dobro kraja in ljudi gospa Martina in gospod Branko Korenič prejmeta občinsko nagrado za leto 2016.

Pobudo za podelitev nagrade so podali: Prostovoljno gasilsko društvo Bela Cerkev, Društvo upokojencev Bela Cerkev, Društvo podeželskih žena in deklet Bela Cerkev, Društvo vinogradnikov Vinji vrh Bela Cerkev, Športno turistično Bela Cerkev in Društvo na pihala Bela Cerkev.

610 let šmarješke župnije

(govor prof. dr. Stanka Grande na kulturnem večeru)

Nocoj smo se zbrali, da bi se spomnili 610. letnice prve omembe naše šmarješke župnije. Kot zgodovinar moram omeniti, da nam ta obletnica sporoča, da smo najkasneje leta 1406 že imeli župnijo, da pa je v resnici starejša. Dokumenti o njeni ustanovitvi, če so sploh kdaj obstajali, če ustanovitev ni bila samo ustna, namreč ne obstajajo. Gre samo za prvo omembo župnije, ki jo je v zvezi z raziskovanjem zgodovine Klevevža odkril moj pokojni sodelavec dr. Pavle Blaznik.

Ob praznovanju spominskih obletnic se vedno sprašujemo, kaj hočemo s tem sporočiti. Če bi današnji večer namenjali zgodovini krščanstva v naših krajih, bi segli veliko bolj nazaj. 1993. leta so odkrili na Gradcu nad Raduljo pod Malo Strmico poznoantično utrdbo, kjer je stavbe s cerkvijo obdajalo obzidje s petimi stolpi. Najdišče je bilo pravzaprav že dolgo znano, vendar so ga tega leta prvič natančno opredelili. Arheološke ostanke so datirali od drugega do šestega stoletja. Pomeni, da je naselje obstajalo že pred prihodom krščanstva v naše kraje. Ostanki, ki pa nedvomno dokazujejo krščanstvo, pa so iz konca petega ali začetka 6. stoletja. Povedano preprosto: krščanstvo je bilo živo v naših krajih že od okoli leta 500. Zmotna je namreč misel, da je kasneje propadlo. Osebnostno mislim, da so naše slovanske prednike, ki so nekaj desetletij za tem prišli v naše kraje, pokristjanili staroselci, latinizirani Kelti s primesmi drugih, verjetno drobcev raznih germanskih plemen. Napačno je prepričanje, da smo tukajšnji ljudje zgolj Slovani. V nas se pretaka kri vseh ljudi, ki so živeli v našem prostoru, od onih v klevevških jamah iz kamene dobe naprej. Enako je pri vseh evropskih narodih. Vsi smo dediči vse preteklosti, od prve prisotnosti človeka v tukajšnjih krajih, naša kultura pa je slovenska, ker so z njo, zlasti pa slovenskim jezikom, naši predniki prevladali. Da sklenem ta del. Krščanstvo je v vašem kraju dokazano za 800 - 900 let starejše kot naša župnija.

Ob gornjem sklepu se vprašamo, kako je bilo z vero in cerkvijo v stoletjih do nastanka verske organizacije, ki jo poznamo danes. Po prihodu naših prednikov so se razmere začele umirjati, ljudje so se oprijeli dela, poleg poljedelstva zlasti vinogradništva in živinoreje. Prevzeli so fevdalni družbeni sistem, postali so del velikega nemškega cesarstva. Tik pred tem pa je naše kraje ogrožala madžarska nevarnost in tako lahko rečemo, da je pravi, čeprav relativni, mir nastopil šele po njihovem porazu 955. leta. O razmerah med prihodom naših prednikov in to letnico vemo zelo malo. Gotovo je samo nekaj: bili smo kristjani in Slovenci.

Kmalu po porazu Madžarov, okoli leta 1000, sta na Dolenjskem nastali prvi dve župniji: Šentvid pri Stični in Leskovec pri Krškem. Za nas je pomembna zadnja. Tam je bila župnija, zaradi starosti in ker so na njenem ozemlju nastale druge, tudi naša šmarješka, ji rečemo pražupnija, ustanovljena že pred letom 1025. Znotraj nje je kasneje nastala belocerkovška, ki je »mati« naše župnije.

Za razvoj cerkvene organizacije na našem ozemlju imajo največ zaslug oglejski patriarhi, pod katerimi smo bili do 1751. leta. Ti so bili naši cerkveni poglavarji. Naši svetni pa so bili freizinski škofje. Oni namreč niso imeli cerkvene oblasti pri

nas, kot knezi le svetno. Ker pa so bili škofje, so imeli posluš za versko življenje svojih podložnikov in tako so po letu 1074 na njihovo pobudo patriarhi ustanovili belocerkovsko župnijo, ki pa je imela prvotno svoj sedež na malem Vinjem vrhu. Ker je belocerkovska župnija prvič omenjena šele leta 1283, lahko vidimo, da je med verjetno ustanovitvijo in prvo omembo okoli 200 let.

Nekako med 1200 in 1300 je bila tukaj zgrajena cerkev, ki so jo posvetili sv. Marjeti. Gre za staro svetnico, ki je bila pod cesarjem Dioklecijanom žrtev preganjanja. Na njen tukajšnji izbor naj bi vplivala tudi velika površina močvirnatih ozemelj. Kmalu po letu 1300 je bil za ljudi Gorenje in Dolenje vasi, ki jih je sem naselil freizinski škof, ustanovljen vikariat. Naj ne bi bil navaden, ampak župni. Škof je predlagal vikarja belocerkovskemu župniku, ta pa ga je v imenovanje predlagal oglejskemu patriarhu. Verjetno je ta župni vikariat nato prešel v župnijo. Ozadja teh cerkvenoupravnih sprememb ne poznamo. Zanimivo pa je dejstvo, da tako prvega župnika kot kaplana poznamo šele iz okoli leta 1500, vrsta župnikov pa je znana od leta 1628. Poleg župnika in kaplana je imela fara občasno še vikarja in pomožnega duhovnika. Za versko oskrbo tukajšnjih ljudi so skrbeli tudi grajski duhovniki v Klevevžu in zlasti Zburah. Od 1693 do 1713 je bil Klevevž last cistercijskega samostana v Stični, nato pa do 1786 kostanjeviškega. Zato so bili občasno v naši fari tudi beli menihi. Koncem 18. stoletja se je ozemeljsko župnija precej zmanjšala, saj je izgubila del ozemlja v lakenški dolini in na kronovskem polju. Naselitev stalnega duhovnika, župni vikariat in kasneje župnija sta pomembni zgodovinski prelomnici. Vsakodnevna, zlasti pa svečane oziroma praznične maše so zahtevale kultivirane strežnike, petje, duhovni nagovori so dvigovali raven jezika ... skratka vse do uvedbe obveznega šolstva 1869. leta je bila vsa skrb za izobraževanje na ramenih župnijske duhovščine. Ta je farane obveščala tudi o različnih pomembnejših domačih in tujih dogodkih. Župnija je bila tako do nastanka moderne države versko, šolsko, kulturno in informacijsko središče. Bila je tudi nosilec samo identifikacije: ljudje so prišleke označevali po pripadnosti fari.

Tukajšnji duhovniki so bili ljudje kot mi. Med njimi ni bilo nobenega kasnejšega škofa, pač pa nekaj uglednih župnikov. Preseneča razmeroma veliko Belokranjcev. Med župniki bi poseben izpostavil Janeza Volčiča, ki je v Šmarjeto prišel 1875. leta in tu umrl 1887. Bil je izjemno plodovit pisatelj. Vse nje-

moj domači kraj

gove tiskane knjige imajo obseg okoli 10.000 strani. Bil je tudi začetnik šmarničnega branja, celo ime Šmarnice naj bi bile njegova zamisel.

Ob častitljivem jubileju naše župnije se spomnimo še njenih podružnic: Slape, ki so nekdanja klevevska cerkev, sv. Jožef na Vinjem vrhu, sv. Martin na Vinici, sv. Štefan na Toplicah, sv. Urh v Žalovičah, sv. Lenart na Koglem in sv. Jakob na Cerovcu. Z njimi so povezana naša znamenita žegnanja, ki si sledijo vsako nedeljo drugo za drugo. Vse naše cerkve so naše največje, edino kulturno bogastvo. Med posameznimi dragocenostmi pa je največja slika Križanja v farni cerkvi.

Spoštovani! Današnje praznovanje, spominska slovesnost ne izhaja iz občutka zmagoslavja, ampak nas predvsem preveva globoka in iskrena hvaležnost do vseh naših prednikov in tu-

kajšnjih duhovnikov, ki so nam ohranili vero in cerkveno organizacijo. Ni šala zgraditi in ohraniti, propadla je samo cerkev sv. Volbenka na Vinjem vrhu, toliko cerkva in imeti tako lepo župno cerkev. Z župnijo so namreč povezani krst, poroka in pogreb oziroma pokopališče.

Častitljiva obletnica je tudi naš opomin in kazalo glede prihodnosti. Nikjer ni rečeno, da bomo vedno imeli duhovnika, ki skrbi za našo župnijo. Zelo verjetno bodo naše odgovornosti glede cerkvene organizacije v prihodnosti narasle. Morali bomo biti zelo skrbni in odgovorni. Prav v tem pogledu pa nam morajo biti vzor naši predniki. Živimo bistveno lažje in boljše kot so oni. To bo treba vsak dan dokazovati tudi v odnosu do vsega tistega, kar nas označuje in določa kot farane.

Gorenja vas

Sredi Dolenjske majhna vasica leži, Gorenja vas ji pravimo mi. V tej vasi že od rojstva stanujem, s prijatelji jo rad raziskujem.

Matevž Robek, 2. b

Gorenja vas

Moj domači kraj je Gorenja vas. V njej živijo prijazni ljudje, ki se radi družijo in prepevajo ob vaškem vodnjaku, takoj potem, ko kmečka opravila so končana in je zemlja že zaorana in na poljih in travnikih straši samo še vrana.

Bor Zupan, 2. b

Gorenja vas

Na vinorodnem gričku hišica stoji, v njej naša družinica živi. Gorenja vas naš kraj se imenuje, skozi vas vsak dan kak turist potuje in mnoge naravne lepote občuduje.

Tudi mi smo veseli, da tako lepo okolico imamo, zato se radi na izlet po številnih peš poteh podamo.

Vid Robek, 2. b

Hrib

Na hribčku hišica stoji, tam družina Duh živi. Tu z babi in z dedijem živimo, skupaj imamo se fino.

Med sabo si vsi pomagamo, ob vikendih pa tudi kaj spečemo.

Imamo tudi majhno njivico, kjer posadimo kakšno zelenjavico.

Iz hiše gledam na Gorjance, prav tako tudi na avtoceste. V dolini se vije reka, imenuje se Krka. V naši vasi ni rib, saj imenuje se Hrib!

Nika Duh, 2. b

Šmarjeta

Sedaj je pomlad, vse cveti, vse dehti, kjer moj dom stoji. Tukaj so ptice, tukaj so rože, med njimi sem jaz.

Ptice že gnezdiijo, kmetje kosijo travo živalim za hrano. Ja, ja, lepo je živeti v Šmarjeti, v mojem rojstnem kraju.

Anže Redek, 2. b

Moj rojstni kraj

Nekje ob Krki je moja rojstna vas, kjer uživam otroštva čas. Z vodo zelo rad se igram, vse dokler ne postanem zaspan. Ptički pesmi mi pojo, veter kuštra mi glavo. Reks rad skače na očeta,

poleg tega pa še z mano teka. Da meni nikoli dolgčas ni, moja sestra poskrbi.

Urban Cugelj, 2. b

Moj dom v nedeljo

Ko smo zjutraj vstali, tekli smo in zobe oprali. Za zajtrk je bilo vprašanje, kaj to je, je pravo dognanje.

Naš pes se vrnil je iz naše šole, tam spoznal je vse prave fore. Jaz in mami greva k babi na kosilo, očka pa s psom v hribe, ker mu tam je zanimivo.

Nekje padalo je, grmelo in se iskrilo, vseeno nam je popoldne hitro minilo. Na današnji dan imamo lepe spomine, saj včasih družinske finte res so prijetne in fine.

Nejc Klančar, 2. b

Radovlja

Moj dom je kraj, kjer sem doma, imenuje se Radovlja, ki leži ob potoku Radulja.

Vasico obdajata dva vrhova, Vinji vrh in Koglo sta ta. Zjutraj me prebudijo topli sončni žarki, ki posijejo na okno moje sobe.

Če v vročini želim se ohladiti, odpravim se v Klevevž. Polno drevja, vodni izvir in slapovi, čudovita je narava.

Kadar želim postati ptica, na sosednji hrib grem,

kjer vinograd mojega je dedka
in tam v dolini je moja hiša.

Rada imam svoj rojstni kraj,
čeprav je majhen, je kot iz sanj.

Živa Novak, 2. b

Moja vas, Družinska vas

V naši vasi zeleno je vse,
travnica raste in raste
in včasih se otroci skrivamo v njej.

Ptički žvrgole,
konjički korakajo sem ter tja
in za rojstne dneve pod kozolcem
se luštno imamo.

Ko odrasla bom in šla v svet,
vedno se spominjala bom
na mojo Družinsko vas.

Eva Rifelj Pavlin, 2. b

Vinica

Na majhnem hribčku Vinica stoji,
tam se krave pasejo
in sprehajajo se ljudje.

Za hišo igrala stoje,
kjer igramo se otroci vsi.
Na Vinici živijo tudi moji sošolci.

Nisem videla lepše vasi, kot je Vinica.

Lara Jerele, 2. b

Vinica

Ob robu moja hiša stoji,
za njo pa vas Vinica stoji.
A zraven majhna hiška stoji,
v njej otroci uživamo vsi.

Ko pridete na Vinico,
se začel bo pravi direndaj.
Tam živijo vsi,
ki so vsak dan nasmejani.

Tam tudi rožice cveto,
na drugem hribčku pa ptički pojo.
Konjički na tej lepi Vinici uživajo lahko.

Vas Vinica najboljša vas na svetu je,
ta naša lepa Vinica.

Žana Jerele, 2. b

Radovlja

Moj rojstni kraj je Radovlja. V bližini naše
hiše je velik sadovnjak. Ob sadovnjaku

sta cerkev in pokopališče. Hiša, kjer
živim, je obdana z naravo. Spomladi rad
opazujem kmete, kako s traktorji delajo
na poljih.

Žan Anderlič, 2. b

Moj dom

Tam, kjer živim, je lepa narava,
zato sem tudi jaz tako zdrava.

Ptički mi pojejo vsak dan na uho,
jaz pa uživam v tem zelo.

Po nebu podijo oblaki se beli,
včasih so tudi zelo debeli.

Takrat vzeti moraš dežnik, če ne,
dobiš po glavi »pik pik.«

Katja Čolič Aš, 2. b

Šmarješka dolina

Lepa je naša šmarješka dolina,
ko sonce na Vinjem vrhu vzhaja,
človeku se zdi,
da je tu košček raja.

Zeleni so hribi in travniki vsi,
čeprav jih sivina ceste deli.
Tu včasih kmetije velike so stale,
a zdaj so zamenjale hiše jih male.

Tu Volčič je prvi opisal to faro,
ki Sveta Marjeta je, ime ji je dalo.
V Šmarjeških Toplicah pa voda izvira,
s katero v telo nam le zdravje prodira.

Danes Plastoform tukaj stoji,
od njega veliko vaščanov živi.
Jeseni pa kmetje pobirajo s polja
dobrine,
ki z dobro voljo jih ustvarjajo.

A da dobra volja nikdar ne skopni,
se v Mevcih najboljšo vino naredi.
Res lepa je naša šmarješka dolina.
Je res prebivalcem na svetu edina.

Zatorej le dvignimo čaše mi zdaj,
saj z občino našo praznuje ta raj.

Jan Trputec, 9. a

Vinica pri Šmarjeti

Ko se zjutraj zbudim, najprej zaslišim pti-
čje petje. Dvignem rulete in zagledam
vinograd, doline in sosednje hribe, kako

žarijo v sončni svetlobi in toploti. Moja
vas je znana po hiši Janeza Zalokarja in
kmetiji Škrbina. Naša hiša pa stoji na
robu vasi, zato imamo svoj mir, kar mi
je zelo všeč. Smo sredi čudovite narave,
ki k sreči še ni uničena.

Lana Jerele, 6. a

Čelevec

V naši vasi, ki ima okrog 50 prebivalcev,
je še močno razvito kmetijstvo. Tipično
podoba ji dajejo gozd, vinogradi, travni-
ki in potoček. Idealen kraj za sproščujo-
če sprehode po lepi naravi. Ljudje, ki tu
živimo, si radi pomagamo.

Anja Granda, 6. a

Zbure

Zbure je kar velika vas, v kateri se naha-
jajo dve gostilni in gasilski dom. V vasi
je več kmetij in ena izmed njih je tudi
kmetija Gorenc. V vasi je mirno, saj tu ni
veliko prometa. Sama rada živim tu, saj
vas ni onesnažena in v njej živimo lju-
dje, ki se med seboj dobro razumemo.

Klementina Hočevnar, 8. a

Družinska vas

Naša vas je poimenovana po tem, da
je v njej veliko družin. Odpira se nam
lep razgled na reko Krko in Gorjance. Vas
leži na majhnem griču, ki omogoča už-
itek v rolanju in vožnji s kolesom. S svo-
jimi sosedi pa sem rad na trampolinu.

Jure Yebuah Tiran, 6. a

Žaloviče

Žaloviče so bile leta 2013 izbrane za
najlepši kraj v Šmarjeških Toplicah.
Najbolj všeč mi je, da lahko tu s prijatelji
na prostem igramo nogomet.

Kristjan Žibert, 6. a

Dentalni laser za trda in mehka tkiva

V veliko veselje mi je, da vam lahko predstavim novost v naši zobni ordinaciji. To je visokovalovni zobni laser Biolase iPlus (ErCr3+:YSSG), 2780 nm.

Manj kot 5 % zobnih ordinacij v Sloveniji ima visokovalovni laser. Skoraj vsaka ordinacija pa ima t. i. nizkovalovni laser za delo v mehkih tkivih. Je pa bistveno manj učinkovit in z njim ne moremo opraviti toliko posegov kot z visokovalovnim laserjem.

Laserska svetloba ima v zobozdravstvu zelo širok razpon delovanja in uporabe. Z energijo laserskega žarka delujemo specifično in selektivno le na točno določena obzobna ali zobna tkiva, medtem ko ostala tkiva v neposredni okolici ostanejo povsem nepoškodovana. To nam omogoča, da smo pri delu izjemno natančni, poleg tega pa je poseg brez bolečin oz. z minimalnim čutenjem bolečine.

Prednosti posegov z visokovalovnim laserjem so:

- ni bolečine oz. zelo malo, anestezija ni potrebna
- ni nadležnega zvoka vrtnja, ni vibracij
- posegi so manj invazivni (odstranimo samo bolno tkivo, zdravega ne odstrani - velika selektivnost posega in s tem minimalna izguba zobnega tkiva)
- deluje protivnetno in sterilizira področje, kjer deluje
- rane se hitreje celijo, manj je okužb
- šivanje ni potrebno

Torej, glavna prednost laserskega zdravljenja je manj nelagodja in pooperativne bolečine kot pri klasičnem načinu zdravljenja. Laser s svojim delovanjem odlično zaustavlja krvavitev in sočasno desenzibilizira živčne končiče ter na celice in tkiva deluje biostimulativno, zato je celjenje po posegih hitrejše in lažje.

Posegi, pri katerih ima laser zelo pomembno vlogo poleg zgoraj naštetih prednosti:

ZALIVKE

- odstranimo zgolj karies, zdrava zobna substanca pa se ohrani,
- v primeru globokega kariesa laser deluje razkužilno in manjkrat pride do vnetja živca,
- kompozitne (bele) zalivke so trajnejše, ker z laserjem naredimo še dodatno mikroskopsko retencijo, na katero se potem lepi zalivka.

ZALIVANJE OZ. ZAŠČITA FISUR IN JAMIC NA KOČNIKIH PRI OTROCIH

SKLENJE ZOBNIH VRATOV

ZDRAVLJENJE KORENINSKIH KANALOV

Bolj učinkovito razkuževanje koreninskih kanalov v primerjavi s klasično mehansko in kemično obdelavo kanalov. Laserski žarek uniči bakterije na nedostopnih mestih in uspešnost zdravljenja je večja.

TEŽAVE PRI IZRAŠČANJU MODROSTNIKOV, VNETHJE OB MODROSTNIKI

Žepček ob modrostniku odstranimo in s tem omogočimo lažje čiščenje.

PARODONTALNO-KIRURŠKI POSEGI

- estetsko preoblikovanje dlesni
- odstranitev prekomerno izrasle dlesni

ZDRAVLJENJE PARODONTALNE BOLEZNI

Laserski žarek odstrani nečistoče v žepkih pod dlesnijo in obdelava površine korenine, da postane ravno prav gladka, da se dlesen lahko priraste nazaj na zob. Vneto obzobno tkivo se tako odstrani, pride do regeneracije dlesni in kosti. Lokalni imunski sistem je stimuliran. Nujno pa je sodelovanje pacienta, da skrbi za dobro ustno higieno in redno odstranjevanje mehkih oblog doma.

ZDRAVLJENJE HERPEŠOV IN AFT

Skrajša se potek bolezni, ni bolečine.

Laser je primeren za vse starosti. Posebej za paciente, ki jih moti nadležen pisk turbine, vibracije svedra, injekcijske igle in trde, neobčutljive ustnice še nekaj ur po anesteziji.

Seveda je zelo primeren tudi za otroke, da jim prihranimo neprijetno izkušnjo z zobozdravnikom in navdušimo za nadaljnje obiske.

Slabost laserja pa je, da ne odstranjuje amalgamskih (sivih) zalivk, ker se laserska svetloba odbija od kovinskih materialov v ustih in je za odstranitev le-teh potrebna uporaba klasičnega svedra. Tudi laser ima svoj zvok, vendar ni tako nadležen kot zvok turbine pri delu s klasičnim svedrom.

Poudariti pa moram, da uporabo

zobnega laserja pri zobozdravstvenih posegih ZZZS ne krije, ker je to nadstandard. Na žalost Zavod ne sledi novostim na zobozdravstvenem področju – tako je še vedno standard na "zadnjih" zobeh amalgamska zalivka, zdravljenje parodontalne bolezni pa domena specialistov oz. samoplačniško pri splošnih zobozdravnikih.

Z uporabo visokovalovnega laserja pri zobozdravstvenih posegih se tako nivo kvalitete zobozdravstvenega posega dvigne. PRIVOŠČITE SEBI IN SVOJIM ZOBEM NAJBOLJŠE!

Nadja Judež

Snovanjci v Beli Cerkvi

V počastitev dneva žena, ob svetovnem dnevu poezije in materinskem dnevu so člani literarne sekcije Snovanja na povabilo Nežke Dulc, predsednice Društva podeželskih žena in deklet iz Bele Cerkve, priredili v Hiši žive dediščine literarni večer.

Ob prihodu v dvorano je vsaka obiskovalka prejela rožo, izdelano iz krep papirja, kot simbol pozornosti in ljudske ročne spretnosti, darilo organizatorjev. Cvetje je izdelala Tereza Balažević, članica društva organizatorja in hkrati predsednica Literarne sekcije Snovanja pri DU Novo mesto. Vodila je program, v katerem se je enajst snovanjcev predstavilo s pesmimi in prozo, namenjeno materam, ženam in poeziji.

V kulturnem programu sta nastopila tudi domača pesnika iz Šmarjete, babica in vnuk, Veronika Perše in Jan Trputec. Pesmi oboje Veronike je interpretirala njena hčerka. Kitaristka Lana Jeglič, učenka Glasbene šole Marjana Kozine, je bogato popestrila snovanjski recital. Virtuoz na harmoniki Jože Gotlib in ljudski pevci Podgorjanski prijatelji so razveselili poslušalce in jih navdušili z dovršenim igranjem in petjem, saj je nekaj pesmi skupaj z njimi zapela kar vsa dvorana.

Obiskovalci, ki so napolnili prostor, so z zadovoljstvom prisluhnili nastopajočim, kajti vsi so iskreno podajali svoje stvaritve in govorili neposredno iz srca srcu. Majda Škof iz DU Novo mesto je podarila organizatorjem zadnji snovanjski zbornik Mojemu mestu, ki so ga literati in slikarji društva posvetili

650. letnici Novega mesta.

Podžupan šmarješke občine Sandi Durič je pozdravil in pohvalil nastopajoče in organizatorje dogodka in se jim zahvalil za uspešen nastop ter jim zaželel še veliko medsebojnega sodelovanja. Kot vedno so se izkazale pridne članice Društva podeželskih žena in deklet in pogostile nastopajoče in obiskovalce z obilico dobrot in dobro kapljico.

Snovanjci so bili z druženjem s krajanji v Hiši žive dediščine zelo zadovoljni, ker je nastop v Beli Cerkvi eden izmed najboljših in dragocenih srečanj z ljubitelji literarnih prireditev.

Rezka Povše

8. marec v D. S. O. Orešje

Si star, bolan, v domu pristaneš, vsak misli, si za stran. V meni pa srček hitreje bije, trepeta, ko slišim, kadar harmonika zaigra in lepa slovenska beseda mi spomin obudi na mlade dni.

Ko 8. marec dan žena smo praznovali, svojim ženskam, prijateljicam rdeč nageljček smo podarili. Tako je bilo v D. S. O. Orešje, ko je 90-letni gospod vsaki ženski podaril rdeč nageljček.

Za program smo poskrbeli:

- LJUDSKI PEVCI (po doživeli kapi, ki so jo preživeli, so dali svoji skupini ime KAPNIKI)
- MARIJA JERELE, solo pevka
- TEREZIJA BALAZEVIĆ, pesnica

Lepo je videti srečne in zadovoljne ljudi.

Terezija Balažević

Tekaška vadba v Šmarjeških Toplicah

Letos smo se ob petkih tudi posebej pripravljali na 21. Šmarješki tek, saj je potekala vadba od aprila do začetka junija stalno po progi prireditve. Kar nekaj novih obrazov se nam je pridružilo, ki sedaj z nami tečejo tudi vsak torek in četrtek ob 18.00 z zbirališčem na makadamskem parkirišču pri zunanjih bazenih Term Šmarješke Toplice. Pridruži se lahko vsak, ne glede na tekaško pred znanje. V poletnem času (julij, avgust), se vadba izvaja le ob torkih, v jeseni pa se pospešeno pripravljamo na največji tekaški dogodek v državi, Ljubljanski maraton. Če iščeš napredek, ali pa le dobro družbo, potem se nam priključi.

Aleš Lindič

Sanje so večne

V Gostilni Domen v Družinski vasi pri Šmarjeških Toplicah je bila v okviru praznovanja osmega marca otvoritev prve samostojne razstave ljubiteljske likovne ustvarjalke Metode Turk in njene vnukinje Tiare.

Razstava nosi naslov po pesniški zbirki pesnika Ferija Lainščka, *Sanje so večne*.

Gostitelj, Domen Zorko, je razstavo odprl, umetnico pa je zaradi lepega ustvarjanja in poguma, da se predstavi domači javnosti, pohvalila županja Občine Šmarješke Toplice, Bernardka Krnc.

V bogatem kulturnem programu so sodelovali učenci Glasbene šole Medle in Glasbene šole Marjana Kozine iz Novega mesta ter učenec Klemna Hribarja, harmonikaš Anže Hočvar. Prireditev je vodil Maks Starc, ki je povedal tudi nekaj svojih pesmi in obe ustvarjalki tudi predstavil.

Metoda Turk je bila že kot otrok posebno občutljiva za dogajanja na umetniškem področju. Zнала je opazovati in svoja občutja izraziti z besedami v pesmi ali prozi, pa tudi z barvami na papir ali platno.

Metoda in Tiara Turk

Danes ima za tovrstno ustvarjanje idealne pogoje. Je profesorica v pokoju in ima zato veliko časa za svoje konjičke. Pred petimi leti se je vključila v LKD Mavrica, kasneje pa tudi v Društvo likovnikov Trebnje. Hvaležna je vsem mentorjem, ki so ji pomagali v svetu slikanja, najbolj pa prvemu mentorju, odličnemu slikarju Marjanu Mazniku. Podporo in pomoč pa ji nudijo tudi številne kolegice in kolegi, predvsem pa družina in mož Boris, za kar jim je zelo hvaležna.

Najbolj uživa pri slikanju v akrilni in akvarelni tehniki, kjer lahko pridejo do izraza njene žive barvne kombinacije in kar nekoliko predrzne poteze čopiča. Prav po teh lastnostih so njene slike najbolj prepoznavne. Udeležuje se raznih kolonij in ex-temporov, svoja dela pa razstavlja na skupinskih razstavah po raznih krajih v Sloveniji in tujini. Njena velika ljubezen so otroci, zato ni naključje, da ustvarja tudi za najmlajše. Ilustrirala je tri otroške slikanice, je tudi avtorica didaktične slikanice *Igrajmo se*. Svoja doživetja, občutenja in razpoloženja izraža tudi v pesmih. Sama pravi, da tako sprosti in umiri svojo dušo. V njenem ateljeju ji družbo pogosto dela sedemletna vnukinja Tiara Turk, kar jo še posebej veseli. Je sedemletna deklica, učenka prvega razreda OŠ Šmarjeta.

Razstava *Sanje so večne* je razdeljena na tri sklope:

Vsa razstavljena dela, teh je 40, pretežno v akvarelni in akrilni tehniki, označuje močna pozitivna nota, ki je izražena v svetlih, divjih in hkrati igrivih barvah in v tematiki, domačem okolju.

Prvi sklop nosi naslov *Prinesi mi rože*, ki divje cvetijo ... Izbor tematike slik je poklon prazniku dnevu žena – 8. marcu. Sem sodijo slike, iz katerih vejejo razigranost, igrivost, veselje

Razstavo sta si ogledala tudi Marjan Hribar, generalni direktor Direktorata za turizem in podjetništvo, in njegova žena Simona.

(*Lotosi v Šmarješkem gaju, Lotosi Šole zdravja, Dama Dior, Ples med oblaki ...*). Govorijo tudi o razmišljanju, pričakovanju, občutenju (*Nautillus, Jež ...*).

Drugi sklop z naslovom *Tukaj sem doma* obsega motive iz okolja, kjer avtorica živi. Dela izražajo njeno osebnost, sanje, želje. To so slike *Vinji Vrh*, kjer v predrznih potezah in toplih barvah opazovalec lahko prepozna razgibanost tega, kot pravi avtorica: »Najlepšega, najprijaznejšega grička na koncu sveta, kjer si pogreješ dušo in srce in kjer je prav vsak dan drugačen.« Pa slika *Novega mesta, Kronovega* in prelep pogled na dolenske kozolce in cerkev ... pa *Bele Cerkve* s pogledom iz Sračnika, iz *Kronovega* ...

Tretji sklop *Babica*, narišiva mavrico obsega slike in risbe avtoričine sedemletne vnukinje Tiare Turk. Rodila se je v času, ko je njena babica prvič resno začela razmišljati o slikanju. V babičinem ateljeju je redna gostja. Ima svoje likovno stojalo, likovni material pa si z babico delita. Njen pozdrav, ko pride slikat, je

Županja, mag. Bernardka Krnc, slavnostna govornica

vedno: »Babica, narišiva ...« In narišeta, kar ji trenutno pade na misel. Večkrat pa se želi preizkusiti z babičnim motivom. Je ustvarjalna in nadarjena, svoja čustva in občutenja spretno prenaša na papir in platno.

Dokaz, da umetnost v teh krajih še nekaj velja, je bil izreden obisk na otvoritvi, ki ga na takih dogodkih nismo vajeni. Po otvoritvi so si obiskovalci ogledali slike in se še dolgo zadržali, saj so pridne kolegice iz skupine Šole zdravja Šmarješke Toplice skupaj z gostiteljem Gostilne Domen članicam Društva podeželskih žena in deklet Bela Cerkev, kolegicam iz LKD Mavrica Novo mesto, sosedom iz občine Kozjane ter prijatelji pripravile pravo pojedino dobrot.

Razstava, ki je bila tudi prodajna, je bila v gostilni Domen na ogled do maja.

Metoda Turk

Učenci Glasbene šole Medle in njihov učitelj Slavko Medle

Zahvala po zahvali

Ljudske pevke ŠMARJETKE, ki že deset let delujejo pod okriljem Društva podeželskih žensk Šmarjeta, so izvedle prireditev Zahvala po zahvali v soboto, 2. 4. 2016, v kulturni dvorani Hiše žive dediščine v Beli Cerkvi.

Poleg Šmarjetk, ki so zapele sedem ljudskih pesmi, sta nastopila še domača harmonikarja Jože Gotlib in David Brinovec s priredbo skladbe »Dobrodošli v Beli Cerkvi« in Slakovim Čebelarjem ter gostje: člani folklorne skupine Šestica DU Naklo, ljudski pevci Prešmentani faloti iz Haloz ter vaški pevci in harmonikarji iz Andraža nad Polzelo.

Za presenečanje večera je poskrbel domačin Jože Pavlin, ki je skupaj s Šmarjetkami in ob spremljavi Jožeta Gotliba zapel pesem Vse bi dal, da čas bi zavrtel nazaj. Za zaključek so vsi nastopajoči skupaj zapeli pesmi Kje so tiste stezice in V dolini tih.

Za dekoracijo odra so poskrbele kar Šmarjetke same – s pomladanskimi cveticami s pridihom velikonočnih praznikov.

Prireditev je na svoj duhovit način vodil Darko Povše in obiskovalci, ki so dvorano skoraj napolnili, so bili navdušeni nad vsemi nastopajočimi. Preživeli so lep večer.

Po prireditvi so za vse obiskovalce s prigrizkom poskrbele članice Društva podeželskih žena in deklet Bela Cerkev, za cviček pa člani Društva vinogradnikov Vinji vrh – Bela Cerkev.

Vesna in Aleksander Durič

Izmenjava oblačil v organizaciji DPŽ Šmarjeta

V mesecu aprilu in maju smo organizirale dobrodelno akcijo izmenjave oblačil in obutve. Namen je bil, da doma odberemo oblačila, ki so oprana in še uporabna, pa jih iz različnih razlogov več ne potrebujemo, in jih prinesemo na izmenjavo in si izberemo kaj drugega, kar nam bo prišlo prav. Pričakovati je bilo, da se bo več oblačil prineslo, kot odneslo in po dogovoru z Rdečim križem (z gospodom Janezom Turkom) smo vsa oblačila in obutev, ki ni našla novega lastnika, predali njim. Ker je bil odziv nad pričakovanji, imamo namen akcijo ponoviti v jeseni, ko se menja garderoba. Samo akcijo je od pobude do izvedbe vodila Alenka Jeglič s pomočjo Darje Glavan. Ob tej priložnosti se zahvaljujemo gospodu župniku Andreju in gasilcem iz Šmarjete, da so nam odstopili prostor. Hvala vsem, ki ste že sodelovali in povabilo ostalim pri naslednji akciji.

Anica Zajc, DPŽ Šmarjeta

Srečanje na Vinjem vrhu

V orglarski delavnici

Šmarješki upokoјenci na izletu po Štajerski in na srečanju na Vinjem vrhu

Čeprav je v letošnjem aprilu prevladovalo slabo vreme, nam je uspelo izbrati lep sončen dan za izlet na Štajersko. Tako smo se 26. aprila, dan pred sneženjem po vsej Sloveniji, odpravili na lep in zanimiv izlet.

Najprej smo obiskali orglarsko delavnico družine Škrabl v Brestovcu pri Rogaški Slatini. Z zanimanjem smo si ogledali vse faze proizvodnje od skladišča lesa do končne izdelave orgel. Njihovi končni izdelki so res veličastni. Delavnica Škrablovih je ena izmed največjih v Evropi, njihove orgle pa je moč videti in slišati v več kot dvajsetih različnih državah.

V nadaljevanju smo se ustavili v Veliki Nedelji. Kraj je sicer majhen, vendar znan po gradu, ki je stara križniška komenda in se prvič omenja že leta 1273. Grad je še danes v lasti viteškega reda križnikov, v lasti pa so imeli tudi velika posestva na tem območju, ki pa so bila po vojni nacionalizirana. Ob gradu so križniki zgradili tudi cerkev sv. Trojice, v kateri je ohranjen zelo lep krstilnik iz 13. stoletja.

Naš naslednji postanek je bil tik ob hrvaški meji, v Središču ob Dravi. Obiskali smo njihovo znamenito oljarno. Po predstavitvi zgodovine in razvoja oljarne so nas pogostili z omamno

dišečimi namazi in sočnim pecivom iz bučnic in bučnega olja. Seveda pa smo zavili še v njihovo prodajalno, kjer smo se založili z različnimi olji in drugimi dobrotami.

Ker se je dan že močno nagibal v drugo polovico, je bil čas, da poskrbimo tudi za naše želodce. Za to so poskrbeli v gostišču Brenholc v Jeruzalemskih goricaх. Po kosilu nam je prijazen lastnik, gospod Brenholc, na kratko predstavil gostišče, njegovo zgodovino in kot zanimivost povedal, da so bile Jeruzalemske gorice v 13. stoletju v lasti viteškega reda križnikov, ki so kraj zaradi njegove lepote tudi poimenovali Jeruzalem.

Na poti domov je sledil še obvezen postanek, kajti iz prtljavnika avtobusa je bilo potrebno pospraviti še sladice, ki so jih spekle naše pridne članice.

V maju pa smo se spet podali na srečanje upokoјencev pohodnikov na Vinjem vrhu. Srečanje je bilo 4. maja. Na Vinjem vrhu se je tudi letos zbralo lepo število pohodnikov, bilo nas je 273. Udeležili so se ga upokoјenci iz Škocjana, Bele Cerkve, Otočca in Šmarjete. Ko smo vsak iz svoje smeri prispeli na cilj, smo se okrepčali z malico in nadaljevali z druženjem. Pozdravit nas je prišla tudi naša županja, mag. Bernardka Krnc, česar smo bili še posebej veseli. Zapele so nam tudi pevke iz DU Bela Cerkev. In tako je ob druženju z upokoјenci iz sosednjih društev minil še en prijeten dan.

Pripravila: **Jožica Perme**
Franc Nadu, predsednik DU Šmarjeta

Mevce

Jaz rada mevške imam gorice,
tam vedno je moje nasmeјjano lice,
tam češnje mi lepo cveto,
dozorijo pa rdeče in sladke so.

Tamkaj tudi raste vinska trta,
ki dobro obrodi in nič ni škrt.
Tiste sorte tamkaj obrodijo,
ki nam šampiona cvička dodelijo.

Ko moja babica je še živel,
je vsak dan v vinograd odhitel.
Trte je res vzgajala lepo,
da žlahtno vince obrodile so.

Tudi dedek moj je vedno ob njej bil,
posebno ob trgatvi je rad napotke delil,
on vedno dejal je tako,
glejte, da tudi letos dobro vince bo.

Ana Bele, 8. a

32. srečanje gasilskih pevskih zborov in gasilskih godb Slovenije

Mešani pevski zbor PGD Zbure je eden najmlajših zborov v Gasilski zvezi Slovenije. Le-ta vsako leto organizira srečanje vseh gasilskih zborov, gasilskih skupin in gasilskih godb, ki delujejo pod njenim okriljem. Te revije smo se prvič udeležili leta 2008 in od takrat smo redni gostje.

Če povzamem besede staroste in glavnega organizatorja teh srečanj, gospoda Janeza Koleriča, pravi, da je od samega začetka delovanja gasilstva v Sloveniji med gasilci v veliki meri prisotna tudi kultura. Množično prostovoljno humanitarno delovanje se združuje z družabnim življenjem, kjer članstvo išče svoje sprostitve s pesmijo, godbo, plesom, dramskimi uprizoritvami, skratka, s pestrim udejstvovanjem na kulturnem področju. Tudi vsakoletna gasilska veselica je bila in je svoje vrste kulturni dogodek za kraj, kjer živi in deluje gasilsko društvo. Vse do danes se je v gasilskih društvih ohranilo veliko gasilske ljubiteljske kulture različnih oblik in ni slučaj, da se tudi v veliki meri nadaljuje. Čeprav so kulturno udejstvovanje v Sloveniji že veliko let nazaj prevzela kulturna društva, se marsikje lahko prav gasilci pohvalijo z vodilno vlogo kulturnega dogajanja v kraju. Tako ni slučaj, da je bil prav gospod Kolerič leta 1984 v Šmartnem pri Slovenj Gradcu pobudnik srečanja pevskih zborov gasilskih društev Slovenije, ki živi že tri desetletja in se tudi nadaljuje.

V letošnjem letu smo ob naši 10. obletnici delovanja prevzeli organizacijo Srečanja gasilskih pevskih zborov in gasilskih godb Slovenije. Projekt je bil zelo zahteven, saj je bilo potrebno veliko usklajevanja med kulturniki, športniki, gasilci v sami občini, nato pa še na ravni Slovenije.

Poleg tega je bilo potrebno poiskati prostor, ki bi nudil gostoljubje 300 udeležencem. Takoj so se odzvali v domačem gasilskem društvu, da nam bodo pomagali, nato je privolila še

Občina Šmarješke Toplice in na koncu tudi OŠ Šmarjeta s svojim osebjem, prostori, pogostitvijo in vso logistiko, ki je bila potrebna, da smo lahko izpeljali 32. srečanje zapovrstjo. Seveda so se odzvale tudi članice Društva podeželskih žena Šmarjeta, ki so poskrbele za dobrodoščilo in sladke izdelke ter TIC Šmarješke Toplice za promocijo domačega kraja izven Dolenjske.

Tako se je na sončno in toplo aprilsko soboto v Šmarjeto pripeljal okoli 320 nastopajočih iz gasilskih društev po Sloveniji; PGD Planina pri Sevnici, PGD Dolenjske Toplice, GZ Ormož, PGD Šmartno pri Slovenj Gradcu, PGD Sevnica, PGD Mežica, PGD Ravne na Koroškem, PGD Zlatoličje, PGD Lokovica, PGD Hajdoše, PGD Čeče, PGD Dornberk, PGD Zreče, PGD Trebelno, Gasilski pihalni orkester Loče pri Dobovi in kot posebne goste smo povabili tudi našo Godbo na pihala Šmarješke Toplice.

Najlepši občutki so bili, ko smo na koncu vsi združeni zbori skupaj z obema godbama zapeli in zaigrali slovensko pesem.

Ob koncu naj se še enkrat zahvalim vsem, ki so pomagali na kakršenkoli način, da je prireditev uspela. Hvala vsem gostom, publiki, medijem, ki so se odzvali in s svojo prisotnostjo ustvarili pravo vzdušje.

Naj še dolgo živi lepa slovenska pesem v gasilskih vrstah v Sloveniji.

Z gasilskim pozdravom Na pomoč!

Aleksandra Barič Vovk / Foto: Rudi Zajc in Brane Vovk

Izlet DU Bela Cerkev

Člani DU Bela Cerkev smo na zboru članov Društva upokojencev Bela Cerkev sprejeli delovni program za letošnje leto tako na kulturnem, literarnem, kuharskem, športnem področju, organizaciji mesečnih pohodov, izletov ...

Prišla je pomlad, slišali smo kukavico, narava je oživila in nas dnevno kliče, da postorimo to in ono, nekaj tudi za sebe ...

V mesecu maju smo se zbrali člani sosednjih društev upokojencev: Šmarjeta, Škocjan, Otočec in Bela Cerkev na skupnem druženju na Vinjem vrhu. Mnogi so prišli kljub naporu peš in ugotovili, da imajo še dovolj moči. Tudi sonce nas je prijetno ogrelo.

V četrtek, 12. 5. 2016, pa smo se odpeljali na Gorenjsko. Prvi izlet v letošnjem letu. Avtobus smo napolnili do zadnjega kotička. Spremljalo nas je nestanovitno vreme, vendar smo bili veseli in dobro razpoloženi ob prepevanju in skupnem druženju.

Ko smo se peljali proti Kranjski Gori, so nas spremljali nizki oblaki, polni dežnih kapljic, ki so zapirali pogled na še nekatere zasnežene gore.

Prvi daljši postanek smo naredili v SZ delu Julijskih Alp, v Planici. V svetovnem nordijskem centru, v dolini znani po smučarskih skakalnicah, je bil v muzeju možen ogled zgodovine skokov in poletov. Zelo lepo. Z vrha stavbe smo imeli lep razgled na skakalnice, ki se dvigajo med ozelenelimi gozdovi daleč proti nebu. Pot nas je vodila naprej v Italijo, na znano tržnico v Trbiž ...

»V času našega pomnjenja se ni veliko spremenilo,« smo prigovarjali.

V izjemno sproščenem vzdušju smo nadaljevali pot. Vabila so nas Belopeška jezera. Mirno bi bilo uživanje tu v objemu gozda, v čisti naravi, stran od mestnega vrveža ... Prijetna izletniška točka, žal smo imeli zaradi deževnih razmer pogled samo iz avtobusa. Zelenci – postanek in sprehod do talnega izvira Save Dolinke je bil dobrodošel. Čista, izrazito zelena barva vode (po barvi je dobil izvir tudi ime Zelenci) privre na dan v mirnem okolju in nadaljuje svojo pot z mnogimi pritoki. Rabili smo tudi čas za nabiranje moči, sledilo je pozno kosilo, ki nam je zelo prijalo. Po prejeti telesni hrani smo se odpravili še po duhovno na Brezje. Vsak je tu našel svoj čas in prostor. V poznih popoldanskih urah smo polni lepih vtisov prispeli domov. Hvala Metki, Bredi in šoferju za organizacijo, vodenje in srečno vrnitev.

Zapisala: **Milena Činkole**

DPŽ Šmarjeta na strokovni ekskurziji

Sredi maja smo članice DPŽ Šmarjeta organizirale strokovno ekskurzijo v Novo Gorico in njeno okolico. Zjutraj nas je od doma pospremil dež, ampak to ni pokvarilo dobre volje, ki smo jo s sabo vzele kot obvezno sopotnico. V veselje nam je bilo, da je potreba po takih dogodkih, saj smo avtobus zasedle do zadnjega sedeža in prav je tako. Najprej nas je vijugasta in strma cesta vodila iz Nove Gorice na Sveto Goro, kjer stoji mogočna romarska bazilika svetogorske Marije božje. Čeprav je dež ponehal, je megla vztrajala in nas prikrajšala za čudovit razgled, ki bi ga bile deležne z dvorišča bazilike. Potem je sledil ogled frančiškanskega samostana na Kostanjevici, kjer smo si ogledale knjižnico in grobnico, kjer je v katakombah pokopan zadnji francoski kralj rodbine Burbonov. Sledil je ogled vrta z vrtnicami burbonkami, ki nam je postregel s čudovitim pogledom na cvetoče vrtnice in omamnim vonjem le-teh. Nato je sledil kratek ogled Nove Gorice, ki se upravičeno ponaša z nazivom »Mesto vrtnic«. Kosilo nam bo ostalo v spominu po špargljevi juhi, kuhani in postreženi iz steklenice, in sladici z vrtnicami. Seveda smo si od blizu ogledale znameniti solkan-

ski železniški most z največjim lokom iz kamna na svetu. Za konec smo obiskale še vrtnarijo trajnic Golob Klančič v Vitovljah, ki je sicer zanimiva že po svoji legi in zaradi obilice rož, ampak nam je na koncu zopet ponagajal dež in malo pokvaril ta ogled. Na poti domov smo na domačiji Smrekarjevih pri Postojni pojedle okusno obaro in zavitek z ajdovo kašo, prelit z vaniljevo kremo, in se zadovoljne odpravile proti domu. Zadovoljni obrazi članic nam dajo voljo, da se naslednje leto zopet odpravimo odkrivat lepote naše dežele.

Anica Zajc

Obisk skrivnostnih krajev Posočja

V soboto, 4. 6. 2016, smo se člani/ce DPŽD Bela Cerkev odpravili na poučni, nepozabni, za marsikoga skrit in divji izlet v Posočje.

Pot nas je vodila mimo Ljubljane, Logatca, Idrije, ob prekrasni reki Soči do Kobarida, kjer smo se ustavili v mlekarini Plani-

ka. Ogledali smo si zgodovinsko etnološko zbirko dediščine planinskega pašnikarstva in razvoj sirarstva, poimenovano Od planine do Planike. Sledil je ogled italijanske kostnice, spomenika padlim v prvi svetovni vojni, zgrajene na griču nad Kobaridom okrog cerkve sv. Antona Padovanskega. Pot smo nadaljevali do EKO kmetije Žvanč v vasi Drežniške Ravne. Ukvarjajo se z rejo govedi, ovac, avtohtono pasmo drežniških koz in sirarstvom. Po degustaciji BIO ekološko pridelane hrane in zanimivem pogovoru z gospodarjem o sirarstvu, nas je pot vodila v Drežnico na ogled muzeja prve svetovne vojne – Batognica. Ogledali smo si tudi cerkev Srca Jezusovega in ljubiteljsko zbirko korenin.

Po končanih ogledih smo odšli na kosilo v Jelkin hram. Postregli so nas z domačimi dobrotami, manjkalo ni niti drežniški štrukelj.

V poznih popoldanskih urah smo zapustili prelepe kraje, ki se razprostirajo pod mogočnim Krnom.

Ta izlet nam bo ostal v prelepem spominu. Sploh se ne zavedamo, koliko lepih krajev s prečudovito naravo imamo v naši Sloveniji.

Ada Udovč, DPŽD Bela Cerkev

ŠD Šmarjeta – NK Plastoform Šmarjeta v nogometni travni ligi ORNL

Spomladanski del lige nadaljujemo ravno tako uspešno, kot smo zaključili jesenski del. Od samega začetka smo na vrhu lestvice in trenutno 6 točk pred zasledovalci. Do zaključka lige so še trije krogi, tako da bomo zagotovo napredovali v višji rang tekmovalja v ORNL. Med najboljšimi strelci je naš član tik pod vrhom z enim golom zaostanka.

Rezultati po posameznih tekmah v spomladanskem delu:

Bezgavec : Plastoform Šmarjeta (2 : 5)
Plastoform Šmarjeta : Zbure (3 : 1)
Brusnice : Plastoform Šmarjeta (2 : 2)
Plastoform : Žužemberk (6 : 2)
Plastoform Šmarjeta : Košenice (5 : 2)
ZNASS Ratež : Plastoform Šmarjeta (0 : 3)

Trenutna lestvica:

	tekme	zmage	neod.	porazi	razl. zadetkov	difer.	točke
1. PLASTOFORM ŠMARJETA	15	12	2	1	60 : 27	33	38
2. AVTOVLEKA HREN	15	10	2	3	64 : 32	32	32
3. OSKARTRANSPORT ŽUŽEMBERK	15	7	4	4	35 : 33	2	25
4. ZBURE	15	6	5	4	41 : 41	0	23
5. KOŠENICE	15	6	4	5	30 : 35	-5	22
5. NK ŽUŽEMBERK	14	6	3	5	34 : 34	0	21
7. BRUSNICE	14	6	1	7	40 : 37	3	19
8. JURČKI	14	3	4	7	27 : 35	-8	13
9. ZNASS RATEŽ	14	2	0	12	21 : 46	-25	6
10. BEZGAVEC	15	1	3	11	28 : 56	-28	6

Najboljši strelci:

1. David Udovč	(AVTOVLEKA HREN)	16 zadetkov
2. Jan Gorenc	(PLASTOFORM ŠMARJETA)	15 zadetkov
2. Nejc Renuša	(AVTOVLEKA HREN)	15 zadetkov

Vabljeni na ogled zanimivih ligaških tekem.

Športni pozdrav

ŠD Šmarjeta

Igralnica na prostem

Večina ljudi si čas v vrtcu in v šoli predstavlja kot bivanje v zaprtem prostoru, kjer se otroci cele dopoldneve igrajo in ustvarjajo ter kasneje v šoli veliko naučijo.

Vsi skupaj pa pozabljamo, da je narava tista, ki nam nudi ogromno miselnih izzivov. Gozd in travnik sta prostora, kjer delamo v sozvočju z naravo in naravo otrok. Vse bolj tudi spoznavamo, da učenje v njej skriva v sebi nekaj več – otrokom ne omogoča samo doživljanja narave, ampak tudi pozitivno doživljanje samih sebe in svojih prijateljev. Otroci v gozdu in na travniku ne krepijo samo znanj s področja narave, matematike, jezika, ampak vsak otrok na najboljši možni način razvija svoje individualne sposobnosti, celotna skupina pa se razvija in krepi v socialni mreži. Nemir, nepozornost, občutek utesnjenosti, stres, tekmovalnost, pomanjkanje samozavesti, ki jih pri otrocih opažamo pedagoški delavci, se v naravi umaknejo ustvarjalnemu navdihu in sodelovanju.

V našem vrtcu se trudimo izkoristiti sam prostor in naravno okolje, v katerem stoji. Tako se z otroki vsakodnevno odpravljamo na bližnji travnik ali gozd, kjer se učimo z naravo in v njej uživamo.

Odločitev za odhod iz igralnice izza varnih sten je seveda v rokah posameznega vzgojitelja in kasneje tudi učitelja.

Suzana Pepel, vzgojiteljica

Obisk železnice in vožnja z vlakom do Trebnjega

Vzgojiteljice skupin Pikapolonice in Metuljčki smo se ob zaključkih projektov o prometu in vključitvi v projekt Turizem in vrtec odločile, da bomo letos prvič izvedle vožnjo z vlakom na relaciji Novo mesto- Trebnje- Novo mesto. Otroci, stari med

4 in 5 let, so bili nad idejo navdušeni in so komaj čakali dan odhoda na vlak. Še prej smo se pogovarjali o prometu in pohodništvu, razvrščali smo vozila glede na to, ali se gibljejo po zemlji, zraku ali vodi; spoznavali opremo, ki jo vsak pravi pohodnik potrebuje, da bo njegovo raziskovanje bližnjih in bolj oddaljenih krajev čim bolj prijetno, pogovarjali smo se o varnem načinu hoje po mestu ... Končno je napočil dan, ko smo se, opremljeni z rumenimi in oranžnimi rutkami, oblečeni v zaščitne jopiče in opremljeni z malico v nahrbtniku odpravili najprej na avtobus, ki nas je pripeljal do železniške postaje. Tu smo kupili skupinsko povratno vozovnico do Trebnjega, spoznali prijaznega sprevodnika, ki nam je pomagal pri vkrcavanju na visok vlak; videli, kako so tovarne vagone pripeli na lokomotivo in ugibali, kaj prevažajo.

Na vlaku smo se posedli v dva kupeja in težko pričakovana vožnja se je začela ... Navdušeno smo opazovali skozi okno, prepevali pesmice, ko pa smo zapeljali v tunel, je bilo veselje popolno. Malce je bilo strašljivo, predvsem pa vznemirljivo.

V Trebnjem smo se odpravili na krajši sprehod do bližnjega parka, pot nas je vodila mimo vrtca, knjižnice in reševalne postaje. V senci parka smo pomalicali in si malo odpočili, kmalu pa se nam je mudilo nazaj na postajo, saj nismo želeli zamuditi vlaka domov. Na železniški postaji Novo mesto smo se fotografirali ob parni lokomotivi, ki je prav takšna kot tiste, ki jih gledamo v priljubljeni risanki vlakec Tomažek. Polni lepih vtisov smo se v času kosila vrnili v vrtec, izlet pa bomo nedvomno ponovili v prihajajočih letih z novimi generacijami, ki prihajajo.

Tija Cvelbar in **Sabina Vene**

Šmarješki sedmošolci v šoli v naravi v Radencih

Center šolskih in obšolskih dejavnosti se nahaja v prelepem okolju, neposredno ob reki Kolpi, sredi travnikov, njiv in gozdov. Bogata kulturnozgodovinska preteklost in narava Bele krajine ponujata veliko možnosti za raziskovalno delo mladih, saj so tukaj reka Kolpa s svojimi značilnostmi, pobočje Poljanske gore

s podzemnimi jamami in brezni, strma pobočja Velike in male stene.

Dom Lipa je bil zgrajen na mestu stare šole, postavljen je v mirno okolje brez množice ljudi in hrupa. Sedmošolci, ki prekipujejo od pubertetne energije, so spoznali osnove vožnje s kajakom, večino lokostrelstva, plezanja po plezalni steni in varnega kolesarjenja. Naučili so se, kako poiščemo in določimo ime neznane rastlinske in živalske vrste in ga pravilno postavimo v sistem za razvrščanje.

Jama Kobiljača je pravi biser za začetnike raziskovanja jamskega sveta. Svetovna posebnost črni močeril, belokranjski endemit, je otrokom pričaral skrivnosti podzemlja. Gibanje in izobraževanje v neokrnjeni naravi je posebna danost, ki jo še premalo cenimo. Gotovo pa se bodo udeleženci šole v naravi ob vsakem velikonočnem prazniku spomnili, kako so izdelovali belokranjske pisanice. Ekološko pridelavo vrtnin in začimb jim je predstavila domačinka, ki jih je motivirala s košaro češenj.

Namen šole v naravi je tudi navajanje na samostojnost, odgovornost, strpnost, upoštevanje pravil in dogovorov, obnašanje v skupini, spoštovanje ... Na tem področju pa bo, kot se je izkazalo, potrebno še veliko narediti.

Jože Novak

Generacija šmarjeških osnovnošolcev 2007/2016 šteje enaintrideset učencev. Skozi vzgojno-izobraževalni proces je v devetih letih dozorela in se oblikovala prijetna skupina najstnikov, ki bodo svoje izobraževanje nadaljevali na gimnazijah, tehniških in poklicnih šolah. Gimnazijski program bo obiskovalo 11 učencev (35 % generacije), in sicer 7 na splošni gimnaziji, 2 na športnem oddelku in po en učenec na klasičnem ter na tehniškem oddelku. Za tehniški program se je odločilo 17 učencev (55 % generacije) in 3 učenci za program poklicne šole (10 % generacije). Podrobneje pa je vpis v programe naslednji: elektrotehnik (2), vzgojitelj predšolskih otrok (3), zdravstveni tehnik (2), kemijski tehnik (3), farmacevtski tehnik (1), kozmetični tehnik (1), tehnik računalništva (3), računalnikar (1), bolničar negovalec (2) in medijski tehnik (1). Interesi in pričakovanja v nadaljnjem življenju so zelo različni. Pred uresničitvijo le-teh je še precej neprehojene poti, ovir in razpotij. Vsi, ki smo jih vzgajali in izobraževali, jim želimo srečo in voljo (vztrajnost pri delu in učenju) pri doseganju zastavljenega življenjskega cilja.

Jože Novak

Absolventi nižje gimnazije v Šmarjeti leta 1956

Stojijo (z leve): Tone Mihovar, xy (če kdo dekletko prepozna, naj sporoči), Zofka Šinkovec, Franci Furlan, Metka Karlovšek, Mira Zupet, Marjan Maznik.

Sedijo (z leve): Janko Karlovšek, Tončka Slak, Jože Perše, razredničarka Anica Cerovšek, ravnatelj Franc Režun, Slavka Povše, Minka Jerele.

Če se dobro spomniva, nas je bilo v razredu 18. Morda so imeli ostali popravni izpit.

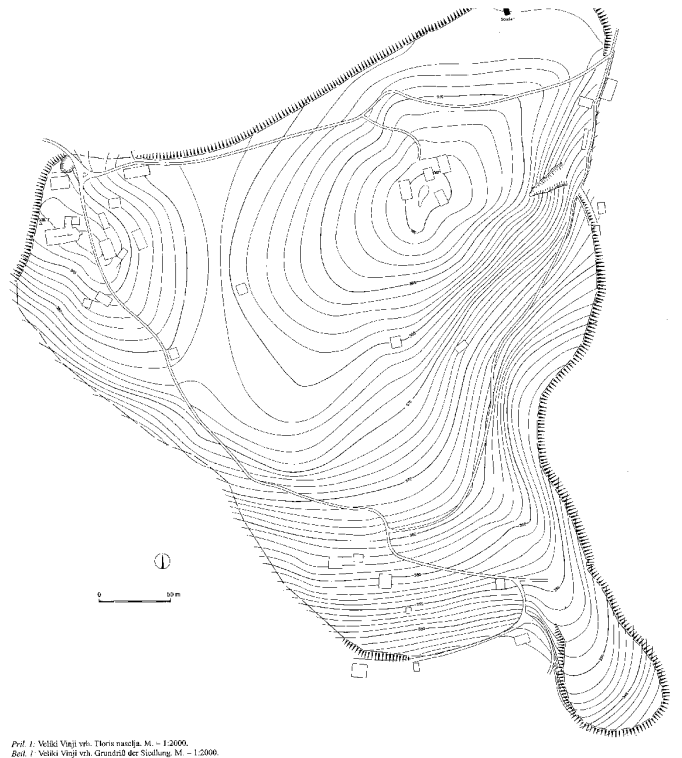
Ob obletnici pripravljamo srečanje. Radi bi povabili razredničarko, pa ne vemo njenega naslova. Vse informacije so dobrodošle.

Jože Perše in Slavka Kuhelj

Vinji vrh pri Beli Cerkvi – utrjena prazgodovinska naselbina

Zaradi strateške lege ter številnih vodnih izvirov je bil, podolgovati in od okoliških vzpetin višji, greben Vinjega vrha privlačen za poselitev že od prazgodovine dalje, zato so na njem zgradili utrjeno prazgodovinsko naselbino. Znotraj nje dominira cerkev sv. Jožefa. Lega naselbine je omogočala prebivalcem nadzor poti po dolini reke Krke in po Mirenski ter dobro vizualno komunikacijo –signalizacijo ob nevarnostih z drugimi naselbinami z Gradcem nad Otavnikom, Starim gradom nad Podbočjem, Trnišči nad Mihovim ter Camberkom nad Cerovim Logom. Njegova strma pobočja so oteževala dostop in omogočala lažjo obrambo. Naselbina na Vinjem vrhu meri 12,7 ha in je tretja največja naselbina v jugovzhodni Sloveniji. Po velikosti je primerljiva z Virom pri Stični ter Magdalensko Goro pri Zgornji Slivnici (Grosuplje), medtem ko je po številu njej pripadajočih, danes vidnih, gomilnih grobišč na prvem mestu. Naselbina je bila obljudena v starejši in mlajši železni dobi. Prebivalci so se preživljali s poljedelstvom, živinorejo, z rejo drobnice in lovom. Pri obdelovanju polj so že poznali kolobarjenje in gnojenje ter uporabljali ralo. Večino predmetov za vsakdanjo rabo so izdelali sami. Prednjačile so lončarska, kovaška in tkalska obrt. Razvita je bila menjalna trgovina, zato so arheologi v grobovih izkopali poleg predmetov lokalne izdelave tudi uvožene, npr. jantar, lončenina,...

Pokojnike so tako kot dandanes pokopavali izven naselij. V starejši železni dobi so jih pokopavali v rodovno-družinskih gomilah, v mlajši železni dobi pa v žganih planih grobovih. Če se gomile dandanes nahajajo v gozdu ali na travnikih, so vidne kot kopaste izbokline višine okrog 1 m in dajejo pokrajini valovit videz, če pa so na ornih površinah, so izravnane z zemljo. Na njihov obstoj sklepamo zaradi najdb, ki ob oranju prihajajo na površje, prav tako na površju ne vidimo planih grobišč. Večja gomilna grobišča ležijo na zahodnem, z gozdom poraslem (Družinska vas-Kozjane, Gradenjska hosta, Mlada vina) in vzhodnem (Dolge njive pri Beli Cerkvi, Jelševce) pobočju grebena, medtem ko so plana grobišča iz mlajše železne dobe na južnem pobočju (Strmec nad Belo Cerkvijo). Med bogatimi in raznovrstnimi najdbami, izkopanih v gomilah, po številčnosti izstopata skledasta čelada in čolničasta fibula s podolžnimi rebri na loku, zato se je zanj v strokovni literaturi uveljavilo poimenovanje »šmarješki«, in sicer šmarješka čelada in šmarješka fibula. Edina do zdaj znana bronasta čelada, iz mlajše železne dobe, je bila izkopana na Strmcu. Vinjevsko naselbino tudi na osnovi izkopanih predmetov uvrščamo med pomembnejše in premožnejše naselbine. Gomile so po vsej verjetnosti označevale prazgodovinske poti in hkrati mimoidoče opozarjale na veličino prebivalcev. Zaradi velikega števila, v vijugasti liniji, po zahodnem pobočju, razvrščenih gomil sklepamo, da je mimo njih vodila glavna dostopna pot do naselbine. Ravno zaradi razprostranjenosti gomil ob današnjih cestah na Vinji vrh lahko domnevamo, da so današnje ceste zgrajene po ali v neposredni bližini takratnih poti.

Prof. L. Veliki Vinji vrh. Tloris naselbe. M. – 1:2000.
Red. L. Veliki Vinji vrh. Grundriss der Siedlung. M. – 1:2000.

Slika 1: tloris utrjene naselbine na Vinjem vrhu. (povzeto iz: Dular J., B. Križ, P. Pavlin, D. Svoltjšak in S. Tecco Hvala, 2000, Prazgodovinska višinska naselja v dolini Krke. – Arheološki vestnik 51, Ljubljana, 134-139.)

Slika 2: jarek-shramba iz mlajše železne dobe, vkopan v lapor-nato geološko osnovo (foto: F. Aš, ZVKDS).

Tloris naselbine zaradi značilne oblike, ki mu jo daje pomolasti izrastek na jugovzhodni strani (slika 1), hitro ločimo od tlorisov preostalih istočasnih utrjenih naselbin. Nekdaj mogočno, sklenjeno obzidje lahko danes, na severni in južni strani pobočja, opazimo kot rob terase. Gradnjo obzidja so prilagodili konfiguraciji terena. Kamnito obzidje, zgrajeno v suhozidni tehniki, so večkrat dogradili in obnovili. Ločimo tri časovne faze. Najstarejša faza zidu spada v obdobje starejšega dela železne dobe, v čas med 600 in 700 p. n. št., druga faza je iz časa po letu 600 p. n. št. in zadnja je iz prvega stol. p. n. št. oziroma pozne mlajše železne dobe. Ob dokumentiranju obzidja, ki ga je v bližini cerkve sv. Jožefa presekala cesta (leta 1974)

so ugotovili, da sta bili zunanja in notranja fronta, 2 do 3 m širokega zidu, zgrajeni iz neobdelanih kamnitih blokov. Vmesni prostor je bil zapolnjen s kamnitim drobirjem in ilovnatim polnilom. Na zunanji strani je bilo še zemljeno nasutje, ki je podpiralo oziroma ščitilo pred zdrsom spodnji del kamnite konstrukcije. Na severnem delu naselja so leta 1992 ekipe ZVKDS, ZRC SAZU-ja in Narodnega muzeja v sklopu projekta Utrjena prazgodovinska naselja na Dolenjskem, opravile raziskovalno arheološko sondiranje. V sondi so odkrili temelje in ruševine hiš ter dokumentirali tri časovne faze gradnje obzidja. V letu 2006 je ekipa ZVKDS, OE Novo mesto na južni strani naselbine opravila predhodne arheološke raziskave. Na površinsko omejenem območju smo izkopali in dokumentirali ruševine objekta, vkop-jarek in nad njim naselbinsko plast iz mlajše železne dobe. V lapornato geološko osnovo vkopani jarek, bi lahko interpretirali kot shrambo (slika 2). V jamah vkopanih v tla so shranjevali hrano, ker so zagotavljale enakomerno temperaturo skozi vse leto. Največ podatkov o stanovanjskih objektih arheologi dobimo iz pogorišč. V železni dobi so stanovali v lesenih hišah pravokotnega ali kvadratnega tlorisa, katerih nosilne tramove so vkopali v zemljo. Stene so izdelali iz prepleta vej in šibja ter premazali z ilovico, ki je služila kot izolator. Od lesenih hiš so se do današnjih dni ohranile jame za nosilna bruna z ostanki pooglenelega lesa in ruševine oziroma prežgana ilovica, t.i. hišni lep. Med ruševinami objekta smo odkrili hišni inventar: lončenino, ročaj pekve (pokrovka), svitke, glineno vretence (utež na statvah), šilo in nož. Vkop v lapornato geološko osnovo, po vsej verjetnosti shrambo in naselbinsko plast smo dokumentirali tudi na manjši vzpetini, nasproti cerkve sv. Jožefa, v osrednjem delu naselbine. Najobsežnejša zaščitna arheološka izkopavanja znotraj naselbine so potekala, okrog cerkve sv. Jožefa, leta 2009. Ekipa ZVKDS, CPA je izkopala arheološke ostaline iz dveh časovnih obdobj. Iz mlajše železne dobe je dokumentirala jame za tramove-stojke. V jame, ki so potekale ob obzidju, so vkopali lesena bruna, s katerimi so podprli kamnito konstrukcijo (slika 4). Nekaj jam je bilo razporejenih v liniji in so nakazovale tlorise objektov. V pozni srednji vek sodijo, delno izkopani temelji gotske cerkve sv. Volbenka, ob prezbiteriju pa pokopališče s 6 grobovi. Grobovi so ali srednje ali novoveški, ker so bili brez pridatkov, jih ne moremo natančneje časovno opredeliti (slika 5). Vinji vrh je v prazgodovini predstavljal center h kateremu so gravitirale okoliške utrjene naselbine in neutrjena selišča. Da smo delno pričarali sliko obravnavanega območja v železni dobi, smo morali omeniti tudi grobišča, v njih izkopane predmete in poti, saj vse skupaj tvori celoto. Poizkušali smo predstaviti pomen naselbinskega kompleksa za takratno širše območje Dolenjske, vendar si želimo, da bi njegovo veličino prepoznala in cenila tudi današnja skupnost. Urbanistične težnje, infrastrukturni posegi in širjenje vinogradov, botrujejo arheološkim raziskavam, s katerimi sicer dopolnjujemo vedenja o življenju v prazgodovini, pa vendarle so povezane s spreminjanjem podobe in uničevanjem kulturnega spomenika.

Katarina Udovč,

Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije,
OE Novo mesto

Slika 3: kovinske najdbe izkopane v jarku: železen nož in šilo, del bronaste trortaste fibule in fragmenta dveh bronastih predmetov (foto: F. Aš, ZVKDS).

Slika 4: del mogočnega prazgodovinskega obzidja (foto: arhiv ZVKDS, CPA).

Slika 5: pogled iz zvonika cerkve sv. Jožefa na arheološka izkopavanja leta 2009: temelje cerkve sv. Volbenka, pokopališče in obzidje (foto: arhiv ZVKDS, CPA).

Zeliščni vrt

v

Termah Šmarješke Toplice

Zdraviliški kompleks v Šmarjeških Toplicah se ponaša z bogatim parkom, z več kot 90 različnimi vrstami dreves in grmovnic z vsega sveta. Temu razkošju smo letos dodali še več zelenega pridiha – zasadili smo zeliščni vrt. Ker se ljudje vedno raje in vedno bolj vračamo k naravi, smo se odločili za to, da okolico pred hotelom popestrimo z lastnim vrtičkom.

Vsak vrt naj bi pripovedoval svojo zgodbo. In tako imata tudi naši gredici vsaka svojo. Prva, ki smo jo poimenovali **Gredica že pozabljenih trajnic**, je časovni stroj v malem, saj nas vrača v ne tako davno preteklost – predstavlja nam rastline, ki so jih uporabljale naše mame in babice, medtem ko smo danes nanje marsikje že skoraj pozabili ali pa jih uporabljamo v čisto drugačne namene kot nekoč.

Na drugi gredici pa smo zasadili zelišča, začimbnice in dišavnice, ki se v našem

vsakdanu še vedno pojavljajo in to celo v vedno večjem obsegu, vendar se tudi med njimi zagotovo najde kakšna, ki je ne poznamo ali pa nismo čisto prepričani, kako bi jo uporabili. Kot sonce sredi vrta se med tem bogastvom okusov narave bohoto cvetoči ognjič, ponujajo pa se nam tudi že sladke rdeče jagode.

Ker vsega bogastva, ki nam ga ponujata narava in naša čudovita okolica, ne moremo spoznati, dokler si ne vzamemo časa za to, vas vabimo, da se sprehodite po parku vse do hotela in si tam ogledate še naši gredici, pripravljamo pa tudi delavnice, na katerih se bo mogoče poučiti o uporabi zeli z našega vrta.

Poletna osvežitev v Termah Šmarješke Toplice

NOVO na zunanjem kopališču: vodni tobogan in pestra ponudba jedi, osvežilnih pijač, sladoledov in sladic.

ZELO UGODNO ZA OBČANKE IN OBČANE Šmarjeških Toplic: celodnevno kopanje na zunanjem kopališču po ugodni ceni: **le 5 eur.**

Ugodnost lahko uveljavite z osebnim dokumentom, kjer je vaša slika in naslov stalnega prebivališča.

Prijazno vabljeni. Uživajte poletje v Termah Šmarješke Toplice.

T: 08/ 20 50 310 | E: booking@terme-krka.si | www.terme-krka.si

TERME šmarješke toplice